

Let's play together where everyone can win

HalfLifeBooks

ดาวน์โหลดฟรีที่ [icongroup.com](#) download

ช่วยกันเตะ... อย่าให้ตาย!

โดยนักเขียนรางวัลนายอินทร์อวอร์ด
และรางวัลนักแปล

คามิน คมนีย์

ช่วยกันตะ...อย่าให้ตาย !

คามิน คมมีย์

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

เรื่องจริงที่คนธรรมดาต้องรู้

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นโดยมูลนิธิเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โทร. 0-2547

Health **Life** Books

ช่วยกันเตะ... อย่าให้ตาย!

คามิน คมนีย์

พิมพ์ครั้งแรกในนิตยสาร "สารคดี" ฉบับที่ ๒๕๑ มกราคม ๒๕๔๙

พิมพ์ครั้งที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ๙๗๘-๙๗๕-๘๕๘๐-๗๘-๗

ราคา ๑๐๐ บาท

จัดพิมพ์โดย โครงการสานต่อตะกร้อลีลาไทย
ชมรมตะกร้อไทยลีลา
www.supertakraw.org

สนับสนุนโดย กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ออกแบบปกและรูปเล่ม วัฒนสินธุ์ สุวรรตนานนท์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์เดือนตุลา โทร. ๐-๒๙๙๖-๗๓๙๓

จัดจำหน่าย บริษัท เคล็ดไทย จำกัด
๑๑๗-๑๑๙ ถนนเฟื่องนคร
เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

ตะกร้อลีลา

เป็นการละเล่นออกกำลังที่แสดงออกชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งการสร้างเสริมสุขภาพครบถ้วน

- **ทางกาย** ออกกำลังกายแบบแอโรบิก ร่างกายแข็งแรง แคล่วคล่อง ว่องไว ตัดสินใจรวดเร็ว
- **ทางจิตใจ** ไม่ใช่แข่งข้างมุ่งเอาชนะกัน แต่ร่วมมือร่วมใจกันไม่ให้ลูกตกตายเป็นสนุกสนาน ผ่อนคลายได้เต็มที่
- **ทางสังคม** วงตะกร้อเป็นเวทีแห่งมิตรภาพ การแบ่งปัน ฝึกทำงานเป็นทีม

คุณค่าแท้

นอกจากเป็นการออกกำลังกายแล้ว ตะกร้อลีลามีคุณค่าน่าสนใจอีกหลายมิติ

- เรียนรู้สู่สุขภาวะร่วมกัน ผ่านการละเล่นที่เรียบง่าย เสียค่าใช้จ่ายน้อย
- สืบทอดศิลปวัฒนธรรม เป็นกีฬาแห่งศิลปะและลีลาไทยแต่เดิม เล่นเองก็ดี หรือเพียงดูก็เพลิน
- เล่นด้วยกัน-ทำงานด้วยกัน-อยู่ด้วยกัน ลูกตะกร้อในวงเหมือนงานหรือปัญหาที่ทุกคนต้องจัดการด้วยกัน ความสำเร็จเริ่มต้นด้วยการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว

ลีลาไทย

ประกอบด้วยลีลาภายในและลีลาภายนอกที่ลงตัว

- ลีลาภายใน ช่วยเหลือกันเต็มที่ แบ่งปันกันเล่น เอื้ออาทร-รู้จักขอโทษ ให้อภัย ให้กำลังใจ กลมเกลียวกัน
- ลีลาภายนอก ละเล่นด้วยท่วงท่าที่ “เหนียวแน่น-แมนคู้-ดูงามตา-ทำมาก” ทั้งการแสดงออกซึ่งสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ

คำนำผู้เขียน

คุณเคยเบื่อการแก่งแย่งแข่งขันบ้างไหม?

เรามักอยากเอาชนะ แบ่งฝักฝ่ายเพื่อพิทาทฝ่ายตรงกันข้าม ทั้งการเรียน การงาน

แม้แต่กีฬาหรือการละเล่น!

ดูเหมือนนี่กลายเป็นวิถีชีวิตในปัจจุบันของผู้คนค่อนโลก

ไม่ถึงกับเป็นคนชั่วแท้ แต่หลายปีมานี้ผมเริ่มรู้สึกหน่ายกับการแสวงหาความสำเร็จโดยการต่อสู้ชิงดีชิงเด่นเสียแล้ว

โชคดีผมได้รู้จักกับการละเล่นที่วิเศษชนิดหนึ่ง... ไม่มีคู่แข่ง ไม่มีใครต้องแพ้ มีแต่เพื่อนๆ ที่จะช่วยเหลือและส่งเสริมคุณ แบ่งปันให้กับคุณ หากแต่คุณก็ต้องยินดีทำสิ่งเดียวกันให้กับเพื่อนๆ ของคุณด้วย

ผมกำลังพูดถึงตะกร้อชนิดล้อมวงเล่นกัน...

ในวงตะกร้อ ผู้เล่นจะพยายามช่วยกันเต็มที่เพื่อไม่ให้ลูกตกตาย ขณะเดียวกันก็ต่างใช้ลีลาท่าทางหลากหลายในการเล่นลูก ทั้งคอยส่งเสริมและแบ่งปันให้ทุกคนได้เล่นและพัฒนาลวดลายกันถ้วนทั่ว

เมื่อวัตถุประสงค์ของเกมเป็นเช่นนี้แล้ว บรรยากาศของวงตะกร้อส่วนใหญ่จะเป็นอย่างไรนะครับ?

สนุก ผ่อนคลาย ไม่เครียด สนุก รักใคร่กลมเกลียวกัน

ถ้าได้ลองเล่น รับรองทุกคนจะติดใจ

เพราะเกมนี้มีแต่ผู้ชนะ!

คามิน คมนีย์

กรุงเทพฯ, พฤษภาคม 2550

คามิน คมนีย์ เป็นผู้เขียน "เย็นวันเสาร์ - เช้าวันอาทิตย์: บันทึกท่วง
ทำนองของชีวิตและโลกของนักวิ่งทาง (ปี ๑)" สารคดีรางวัลยอดเยี่ยม
นายอินทร์อะวอร์ด ประจำปี ๒๕๕๗ และ "ได้ฟ้าฟากกระโน้น" สารคดี
รางวัลชมเชย วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประจำปี ๒๕๕๗

สารบัญ

บันทึกการเล่น - ตามหาลีลาที่ถูกลืม

บทนำ	๙
การค้นพบของผม	๑๓
รู้จัก (เล่น) กับตะกร้อ	๒๓
ชีวิตติดตะกร้อ	๓๕
ชีวิตติดวง	๔๕
เส้นทางสู่สนามหลวง	๕๓
ร้อยท่าพันลีลา	๖๓
ได้เวลาโชว์	๖๙
ตะกร้อวงใหญ่	๗๕

สัมภาษณ์: ตะกร้อกับลีลาชีวิต

อาจารย์นอ เขียนพลิกเพลงตะกร้อตัวจริง	๘๐
อาจารย์ไหว ชูเปอร์คุณตาทักตะกร้อ	๘๔
อาจารย์วัฒนา เตชะอัมพฤกษ์ด้วยลีลาตะกร้อ	๘๘
ตัน (จัมโบ้) พลั้วไหวสไตล์แอร์บัส	๙๒

ตัวอย่างท่าตะกร้อลีลา

ท่าด้านหน้า	๕๐
ท่าด้านหลัง	๕๘
ท่ากระโดด	๖๖
ท่าปวงมือ	๗๒
ท่าติด	๗๘

..... บทนำ

ถ้านักวิทยาศาสตร์สักคนค้นพบผีเสื้อแสนสวยชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่มีใครเคยเห็น เบื้องต้นเขาคงเนื้อเต้นและภาคภูมิใจ -- โลกจะใช้ชื่อเขาแทนผีเสื้อสปีชีส์นี้ไปตลอดกาล แต่ถ้าการณ์แปรเปลี่ยน, เมื่อพลิกตำราอีกครั้งเขากลับพบว่า แท้จริงแล้วมันหาเป็นผีเสื้อพันธุ์ใหม่ไม่ หากเป็นสปีชีส์ที่เข้าใจกันว่าสูญพันธุ์ไปเนิ่นนานแล้วต่างหากล่ะ

คุณผู้อ่านลองคิดดูใหม่: เขาจะรู้สึกอย่างไร? เขาคิดจะทำอะไรต่อไป?

เดาว่าผมคงมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน (และอาจคิดทำอะไรคล้ายกัน), หลังจากได้เห็นลีลาเตะกร้อวงๆ นั้นที่สนามหลวงเป็นครั้งแรก

ที่นั่น -- ผีเสื้อที่ผมเห็นคือลูกเตะกร้อ... มันโบกบินเบิกบานไปตามแรงเหวี่ยงจากการเตะตีของสมาชิกในวง ที่ต่างขยับกายส่ายตัวด้วยชั้นเชิงแพรวพราว ร่ายลีลาร่าเริง รวากลุ่มเด็กน้อยวิ่งเล่นไล่จับผีเสื้อตัวสวยในสวนดอกไม้ก็ไม่ปาน

ก่อนวันนั้น, วงเตะกร้อที่เคยเห็นหรือร่วมเล่น ไม่ว่าจะที่ไหน (มีแต่ท่าแบ่ง่ายๆ คูเขยๆ) ไม่เคยพลั่วไหวน่าตื่นตาตื่นใจเท่านี้ (วงสนามหลวงไม่ค่อยมีใครเล่นลูกแป!) ผมไม่รู้-ไม่เคยคาดคิด-ว่านักเตะกร้อจะวาดลวดลายได้เลอเลิศเช่นนี้

ตะกร้อวงลีลาเก่าแก่ที่สนามหลวง

ไม่มีใครบอก, แต่ผมรู้ได้ทันทีว่านี่อาจเป็นตะกร้อวงลีลา
ดั้งเดิมยุคสุดท้าย...

ก็ 'เด็กน้อย' --นักตะกร้อวงกลุ่มนี้รุ่นราวคราวพ่อผมเป็น
ส่วนใหญ่ บางคนอาจเป็นได้ถึงตาหรือปู่

แล้วหนุ่มน้อย, หนุ่มใหญ่, คนร่วมสมัยของผมละ ไม่มีใคร
มาร่วมวงบ้างเลยหรือ? - คำถามนี้ก้องในหัวผม

ภาพลีลาที่เห็นติดตา กลายเป็นมนตราต้องใจ วันนั้นผมรู้
แน่แก่ใจว่าผมต้องทำอะไรสักอย่าง

วิญญานนักสำรวจในตัวเรียกห้อง... ผมเตรียมพร้อมสำหรับ
เดินทางไกล

...

ผมเริ่มต้นเดินทางจากสวนสราญรมย์... ใช้เวลาหนึ่งปีเต็ม
จึงไปถึงสนามหลวงอีกครั้ง ด้วยอารมณ์แสนจะเปรมปรีดิ์ - มี
หน้าซำยังได้รับคำชื่นชมว่า 'รวดเร็วเหลือเชื่อ'

อะไรกัน... นั่นมันระยะเพียงป้ายสองป้ายรถเมล์นี่!

ถูกต้องครับ! เหมือนใกล้... และรถเมล์พาผมไปวงตะกร้อ
สนามหลวงได้เช่นกัน--หากคิดเพียงไปดู

แต่การเดินทางยาวนานของผมนั้นก็คุ้ม... เพราะท้ายที่สุด ผม
ไปถึงสนามหลวงด้วยฐานะและมุมมองต่างจากเดิม...

บางที... บางทีชีวิตผมอาจเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน

ด้วยว่าอย่างน้อยที่สุด, ทุกวันนี้เพื่อนฝูงต่างรู้ - ผมไม่ยอมรับ
นัดใครในเวลาสายถึงเที่ยง (หรือบางวันยันบ่าย) ของวันอาทิตย์
และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เพราะนัดเดียวที่สำคัญของผมคือการร่วม
กลุ่มหยอกล้อ 'ผีเสื้อ' พันธุ์หายากที่ท้องสนามหลวงนั่นเอง

ทว่า, สิ่งสลักสำคัญกว่านั้น: สำหรับผมแล้ว, ไม่มีสถาบัน
ใดสอนศิลปะการเหลือบเหลียวแลดูคนรอบข้างอย่างเอาใจใส่ได้ดี
กว่าวงตะกร้อ

ผมเชื่อสนิทใจว่าศิลปะนี่คือพื้นฐานในการทำงานเป็นทีม
กระทั่งถึงการอยู่ร่วมกัน

การค้นพบของพบ

จำได้ว่าวันนั้นเป็นวันอาทิตย์ อากาศยามสายแก่สดใส แดดก็อุ่นกำลังดี ลมวาวพัดแผ่วบ่อยครั้ง ผมพาเพื่อนฝรั่งนั่งรถเมลล์ชมเมือง ขณะเราผ่านมุมหนึ่งของสนามหลวงเขาก็ร้องลั่น : โอ... คุณนั่น คุณนั่น วาว! ผมไม่เคยเห็นอะไรอย่างนี้มาก่อน แวะหันไปทางที่เขาชี้ผมเห็นวงตะกร้อเตะกันได้ร่มเงารำไรของต้นมะขามและทางนกยูง มันเป็นกีฬาตั้งเดิมของไทย- ผมหันกลับไปพูดกับเพื่อนต่างดาวด้วยน้ำเสียงปราศจากความตื่นเต้น -เป็นเกมบอลง่ายๆ ใครๆ ก็เล่นได้ เรียกว่าตะกร้อ

เพื่อนฝรั่งทำหน้าแปลกใจ สายตาดคงทอดไปที่วงตะกร้อ คุณหมายถึงคนไทยเตะลูกบอลกันด้วย 'ฝ่าเท้า' ทั้งนั้นเลยหรือ? เขาถามเมื่อรถเมลล์จอดป้าย

สะดุดด้วยคำถาม, ผมต้องหันไปที่วงตะกร้ออีกที... แล้วเราทั้งสองก็โอดลงรถแท็บจะทันใด

จากลีลากลางลานถึงบ้านเก่า

ภาพที่เราจ้องมอง: คนหกคนล้อมวง... รับส่งลูกตะกร้อได้ตอบไปมาด้วยลีลาสารพัด ไม่แต่ทำย่อตัวใช้ฝ่าเท้าเตะลูกกลับ

เข้่าวง (ภายหลังผมรู้ว่าท่านี้เรียก "ลูกตบหลัง") ที่นำตีนตาเท่านั้น
การเล่นลูกด้วยแข้ง, เท้าด้านข้าง, ส้นเท้า, เข่า, ศอก, ไหล่,
ศีรษะ ก็เร้าใจไม่แพ้กัน บางคนใช้กระทิงอวัยวะบางส่วนที่ผมไม่
เคยคิดว่าจะใช้เล่นได้ เช่น ท่อนแขน, กลางหลัง, กระทิงบั้นท้าย
บางครั้งผมเห็นพวกเขาทำปวงมือแล้วบรรจงเตะให้ลูกลอดผ่านไป
อีกที ลูกเตะกร้อมักจะลอยสูงเพียงเหนือศีรษะเล็กน้อย แต่บาง
คราวก็อาจต่ำเตี้ยเรียลาน ผลัดกันรุกแลกกันรับ ต่างเหิงอโคล
ไหลย่อย ได้ยินเสียงพูดจาหยอกเอนล้อเล่นกันแทบตลอดเวลา
บางคนเหนื่อยล้าก็นั่งพักชายวงร่วมกับเพื่อนๆ อีก ๓-๔ คนที่
เหมือนจะอ่อนเพลียเกินกว่าจะเล่นต่อไปแล้ว มองไปรอบๆ ผมเห็น
คนสัญจรแวะเวียนมาดูด้วยสีหน้าชอบอกชอบใจ

ใครๆ ก็เห็น... ว่านักเตะกร้อมนี้มีแต่คนสูงวัย ประมาณด้วย
สายตาแล้วที่อายุน้อยสุดน่าจะราวห้าสิบ ผมอดสงสัยไม่ได้: คน
หนุ่มหายไปในไหนกันหมด? คนสมัยนี้ไม่เล่นเตะกร้อมแล้วหรือไร?
แต่เมื่อพยายามตอบตัวเอง, ผมก็รู้สึกมีส่วนผิดอยู่ลึกๆ

อันที่จริง... ผมอาจเคยเห็นวงเตะกร้อมนี้หลายครั้งแล้ว แต่ไม่
เคยดูให้ดีๆ กระทิงฝรั่งชี้ให้ดูนี่ละ

เมื่อเพื่อนฝรั่งตั้งคำถาม: วัตถุประสงค์ของเกมนี้คืออะไร?
ดูอย่างไรว่าใครแพ้ใครชนะ? ผมถึงกับอึ้งไปนาน นึกถึงเกมกีฬา
อย่างฟุตบอล เทนนิส วอลเลย์บอล ฯลฯ แล้วผมต้องส่ายหน้า กับ
การเล่นเตะกร้อม, คนไทยไม่ถ้ามอย่างนี้กันหรอก...ผมอยากบอก
เขา แต่ต้องพยายามตอบ-รู้สึกอากายที่พูดไปไม่เต็มเสียง

ยินคำตอบแล้วฝรั่งกลับอ้าปากกว้าง... ก่อนฝรั่งพุดถ้อยคำ
สรรเสริญทูลหรรษา: อะไรนะ นั่นดูจะไม่เหมือนเกมกีฬาทั่วไปเลย
เป็นหลักคิดที่พิเศษเสียจริง-ช่วยกันเตะไม่ให้ลูกตาย ไม่มีใครแพ้

ไม่มีใครชนะ ยอดเยี่ยมเหลือเกิน!

(คำพูดผมเองแท้ๆ แต่พอฝรั่งมาเรียบเรียง-รีไซเคิล--ใหม่
ทำไมผมกลับฟังราวว่าเป็นปรัชญาลึกซึ่งน่าขบคิดเสียจริง)

เพื่อนฝรั่งขอลองเล่น ไม่ยากเย็นอะไร เห็นได้ชัดว่าสมาชิก
วงตะกร้อยินดีต้อนรับ ปลอ่ยให้ผมถอนหายใจยืนดูห่างๆ ลวดลาย
ของนักตะกร้อที่นั่นห่างชั้นจนผมคร่ำมไม่อาจหาญร่วมเล่นแม้นาที
เดียว ไม่ช้านานเพื่อนฝรั่งก็ถอยออกจากวง, ส่งเสียงขอบคุณและ
ขู่นี้ไว้ให้บรรดานักตะกร้อเหล่านั้น ฝรั่งส่ายหน้าพร้อมพูดกับผมว่า
นั่นเป็นเกมบอลที่ "คลาสสิก" "อเมซิ่ง" และมี "สไตล์"

(ตอนนี้เองผมสังเกตเห็นมุมปากเขาเจ๋อแดง ไม่ต้องสงสัย...
เขาจะจำตะกร้อไปได้อีกนานทีเดียว)

เมื่อเราเดินจากวงตะกร้อสนามหลวงวันนั้นไป ผมรู้สึก
อาลัยอารมณ์อะไรบางอย่างขึ้นมาอย่างประหลาด ผมคิดถึงหลาย
อย่างที่มีความหมาย ซึ่งกำลังจางหายไปจากชีวิตประจำวัน

ผมไม่รู้สาเหตุใด, แต่จู่ๆ ก็ผมคิดถึงบ้าน... บ้านเก่า

จากหลังลิ้ม... บาหลังไหล

คงไม่ผิดแฉกจากเพื่อนร่วมสมัย ผมเห็นการเล่นตะกร้อมา
แต่เด็ก: หน้าบ้าน (บ้านนอก), ลานวัด รุ่นขึ้นมาสมัยมัธยมต้นก็
เรียนเตะตะกร้อในวิชาพลະ ต่อมา... ต่อมา... ผมไม่เข้าใจว่า
ทำไมลิ้มตะกร้อง่ายตายเหลือเกิน (จริงอยู่ที่ผมยังแอบเชียร์ทีม
ชาติไทยการชิงชัยเซปักตะกร้อ และยังได้ดูการแข่งขันตะกร้อลอด
บ่วงอยู่บ้าง แต่ทั้งสองประเภทนี้ก็ไม่ใช่อะไรเดียวกับตะกร้อวงที่ผม
กำลังพูดถึงอยู่แต่อย่างใด ทั้งไม่ได้หมายถึง 'ตะกร้อวง' ที่แข่งใน
ซีเกมส์หรือเอเชียนเกมส์ ซึ่งหลายครั้งมีข่าวว่าทีมไทยถูกปล้น

อะไร... คือตะกร้อลีลา

ตะกร้อ เป็นการละเล่นออกกำลังโดยใช้ลูกกลมสานเป็นตาๆ สำหรับเตะ ถือเป็นกีฬาประจำชาติของไทย มีพัฒนาการมาช้านาน อาจเล่นได้หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ ตะกร้อวง เซปัก-ตะกร้อ ตะกร้อลอดห่วง ตะกร้อพลิกแพลงหรือตะกร้อลีลา

ตะกร้อวง คือการเล่นตะกร้อประเภทหนึ่งที่ผู้เล่นจะล้อมวงกันเพื่อเตะตีลูกตะกร้อโต้ตอบกันโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ลูกเคลื่อนไหวไปมาในวงโดยไม่ตกพื้น ต่างกับเซปัก-ตะกร้อที่ต้องเอาขนชะฟ่ายตรงกันข้าม และต่างจากตะกร้อลอดห่วงที่มีห่วงเหนือศีรษะเป็นเป้าหมายซึ่งมักแข่งขันกันเช่นกัน

ตะกร้อลีลา ได้แก่การเล่นตะกร้อด้วยท่าทางอันงดงามส่วนใหญ่จะล้อมวงเล่นกันเพื่อไม่ให้ลูกตกเช่นเดียวกับตะกร้อวง แต่ผู้เล่นจะแสดงลวดลายหลากหลาย ไม่เฉพาะใช้แต่เท้า หากจะใช้ส่วนอื่นๆ ของร่างกายเล่นลูกด้วย ท่าทางส่วนหนึ่งจะคล้ายกับตะกร้อลอดห่วง แต่จะเล่นกันอย่างนิ่มนวล พลิกแพลงและต่อเนื่องมากกว่า รวมทั้งมีการประยุกต์สร้างสรรค์รูปแบบการเล่นใหม่ๆ โดยมีพื้นฐานที่การ “ช่วยกัน” และ “แบ่งปัน” กันเล่น ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เป็นผลดีต่อสุขภาพกายและสร้างจิตใจที่เบิกบาน ทั้งสร้างเสริมสุขภาวะทางสังคมด้วยเหตุที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแบ่งฝักฝ่ายเอาชนะชนะ แต่กลับช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อไม่ให้ลูกตาย ทำให้เกิดบรรยากาศและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมวง รวมทั้งฝึกฝนการทำงานเป็นทีม

เหรียญทองนั้นอีกด้วย ผมว่าตะกร้อวงแบบนี้แหละที่น่าชมแทบไม่ได้ และจะไม่พูดถึงในที่นี้อีกเลย)

เมื่อเติบโต, คงเจอกับเดียวกับคนส่วนใหญ่วัยทำงาน ความสนใจของผมเน้นหนักไปที่การขยับฐานะทางสังคม ขยายกำลังทางเศรษฐกิจ คุ่นเคยกับความเคร่งเครียด ขาชินกับการประชัน แม้ในยามว่างผมก็เล่นด้วยกีฬาประเภทแบ่งข้างแข่งขัน รู้จักแต่เกมที่เล่นในสนามหรือเขตจำเพาะ มีกรรมการ, กำหนดเวลา, กติกา โดยเฉพาะ, มีเป้าหมายที่ชัดเจน-รู้ว่าใครแพ้ใครชนะในเกม ไม่ต้องสงสัย-ผม (หรือใครๆ) ไม่เคยอยากเป็นผู้แพ้ไม่ว่าจะเป็นการงานหรือการละเล่น

หากวงตะกร้อสนามหลวงที่เห็นเต็มตานั้นช่างน่าพิศวง ผมไม่เคยรู้มาก่อนว่าการละเล่นที่ดูเหมือนไม่มีเป้าหมายชัดเจน ไม่มีผู้แพ้ผู้ชนะ จะสนุกและน่าดูได้ขนาดนี้ ไม่เคยเห็นวก่อนว่าตะกร้อวงจะสามารถเล่นลวดลายร้อยพันลีลาอย่างวิเศษเช่นนั้น (บางทีผมอาจทักทักไปเองว่าเคยรู้จักตะกร้อดี)

ผมออกจะแน่ใจว่าผู้คนประเทศนี้อีกจำนวนมากไม่เคยเห็นตะกร้ออย่างที่วงสนามหลวงเล่นกัน ทั้งที่เราพูดเต็มปากว่ามันเป็นกีฬาประจำชาติ

คนไทยเล่นตะกร้อกันมานาน จุดเริ่มอาจหาข้อมูลไม่ได้ แต่ผู้เชี่ยวชาญบางคนเชื่อว่าคนไทยเล่นตะกร้ออย่างจริงจังตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ทั่วสงครามซึ่งทหารต้องเดินทางค้ำแรม ออกหาของป่า นำหวายมาทำตะกร้อหุ้มปากม้า เอายอดมาเป็นอาหาร แล้วจึงเอามาสานเป็นลูกตะกร้อเตะเล่นกัน

มีโคลงกลอนก่อนเก่าที่เล่าความถึงการเล่นตะกร้อให้เราพอเห็นภาพอยู่บ้าง เช่น

A black and white photograph of a park. The scene is dominated by large, mature trees with dense foliage, creating a canopy effect. The ground is a paved walkway where several people are walking and sitting. The lighting is bright, casting shadows on the ground. The overall atmosphere is peaceful and natural.

น้ำใจให้แกกันในวง
ก่อให้เกิดความผูกพัน
กลายเป็นชุมชน
คนสุภาพดี

บัดนั้น
บรรดาที่ตามเสด็จไป
บ้างตั้งวงลงเตะตะกร้อเล่น
ปะเตะได้คู่กันสันทัด

เสนาภิดาหัยน้อยใหญ่
อยู่ในหน้าวิหารลานวัด
เพลายืนแดดร่มลมสด
บ้างถนัดเข้าเตาะเป็นนำดู

พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ ๒
เรื่อง อิเหนา ตอนบุษบาเสียงเทียน

หรือ

ตะวันเย็นเห็นพระพร้อม
ตีปะเตะตะกร้อตรง
สมภารท่านก็ลง
เข้าคางต่างอวดไอ้

ล้อมวง
คู่โต้
เล่นสนุก ขลุ่ยแซ
อกให้ใจหาย

นิราศสุพรรณ ของสุนทรภู่
แต่งในช่วง พ.ศ.๒๓๘๔

สำหรับนักตะกร้อวงแล้ว โคลงกลอนเหล่านี้ต่างเน้นว่าการ
เล่นได้ตอบให้ตรงคู่ นั่นถือว่าเป็นแบบอย่างการเล่นที่ดีมาแต่โบราณ
ข้อสังเกตอย่างหนึ่งคือ นอกจากนิราศนี้แล้ว ตั้งแต่เกิดมาผมไม่
เคยเห็นพระวัดไหนเตะตะกร้อเลย--ไม่ว่าลูกวัดหรือสมภาร! แต่ก็
ไม่กล้าสรุปว่านี่เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงว่าความนิยมเล่นตะกร้อ
เสื่อมคลายลง

ผู้รู้กล่าวว่า คนไทยมีพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดูจะเอื้อต่อการ
เล่นตะกร้อ สามารถประยุกต์ใช้หัว, เท้า, เข่า, ศอก ในศิลปะการ
ป้องกันตัวแบบมวยไทยมาใช้ในการเล่นท่าทางต่างๆ นอกจากนี้
คนไทยยังมีอุปนิสัยร่วมมือร่วมใจกันมากกว่าแก่งแย่งแข่งขัน
เหมาะกับการเล่นตะกร้อวงที่ส่งเสริมกันให้ลูกลอยไปมาได้นาน
หากจะพลาดพลั้งก็จะช่วยเหลือกันไม่ให้ลูกตกง่าย ๆ

(ผมพลาดฟังเพลงนี้สงสัยตึงตึง--ผู้รู้กำลังพูดถึงคนไทย
ทุกวันนี้ด้วยหรือ--เจ้าอุปนิสัยพรรคนี้เนอะ แต่ยังไม่ยอมมองโลกในแง่
ดี แม้จะไม่เห็นคนรุ่นใหม่เล่นตะกร้อวงกันมากนักก็ตาม)

จะด้วยหลงเสน่ห์ลีลาตะกร้อที่ได้เห็น เวทย์มนต์ของเรื่อง
ราวที่รับรู้เพิ่มเติม หรือวิญญูณนักสำรวจที่ยังหลงเหลือในตัวอยู่
บ้าง ผมบันทึกความฝันเพิ่มเติมในไดอารี่: จะฝึกฝนเล่นตะกร้อ
ให้เก่งกาจ สักวันหนึ่งจะไปถึงสนามหลวงให้จงได้...

ไม่เพ็ ไม่ชนะ: ไม่เป็นพระ ไม่เป็นฆราวาส

สักวันหนึ่งจะไปร่วมเล่นตะกร้อวงสนามหลวงให้จงได้...

ใครอื่นมีไหมที่ฝึกฝนอย่างนี้? ตอนนั้นผมอยากรู้-และอยากรู้จักนักฝันผู้นั้น อยากรู้จักเพื่อนเดินไปด้วยกันสักคน

ครุ่นคิดดีแล้วผมก็มั่นใจ... ว่าผมต้องดันดันไปคนเดียว!
สมัยนี้ยังมีใครรู้จักความฝันชนิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับเม็ดเงินอยู่
อีก?

ที่จริงผมได้ลองชวนเพื่อนที่รักก็พาคนหนึ่งให้มาร่วมทาง
เช่นกัน พอรู้ว่าเป็นตะกร้อวงเท่านั้นเขาก็ร้อง: โอ๊ย... แยกกันไปแ
กันมา ไม่เห็นน่าสนใจ ทำทำไมไม่เล่นอะไรที่เขาเล่นกัน ผมบอกว่า
จะพาเขาไปดูวงสนามหลวง จะรู้ว่าลีลาสุดยอดเป็นอย่างไร
แต่เขาสายหน้าตัดบท ทั้งยังกลับชี้หน้าผมให้ไปเล่นอย่างเขาเสียนี้:
กอล์ฟเอ๋ย, เทนนิสเอ๋ย, สควิชเอ๋ย และอีกนานากิฟ้าชื่อฝรั่งทั้ง
นั้น

ผมไม่มีอคติกับกีฬาพวกนี้หรอก แต่สายตาเพื่อนร่วมสมัยที่
มองว่าตะกร้อวงเป็นสิ่งแปลกแยกไปเสียแล้วนั้นทำให้ผมต้องหยุด

คิดอีกครั้ง-เป็นไปได้ไหม... ว่าชีวิตที่ต้องแก่งแย่งแข่งขัน ทั้งการงาน ทั้งการละเล่น อันกลายเป็นวิถีชีวิตคนเมือง จะทำให้คนจำนวนหนึ่งถูกครอบงำอยู่แต่ในสัญญาตัญญาณการไล่ล่าฆ่าฟัน ขย้ำขยี้กันทุกวันวี ในโลกใบนี้ถ้าไม่เป็นผู้ชนะก็ต้องเป็นผู้แพ้ ไม่สะใจก็สลดใจ เหล่านี้คือสิ่งธรรมดาสำหรับพวกเขา

ความกระหายใคร่รู้เกี่ยวแก่ตะกร้อวงของผมดูจะตรงกันข้าม: ผมอยากรู้ว่าเกมกีฬาที่ไม่มีผู้แพ้ผู้ชนะ เพียงแต่ช่วยกันเตะไม่ให้ลูกตกหรือตายเช่นตะกร้อวงนั้น สุดท้ายแล้วจะนำพาผมไปสู่จุดหมายใด.

รู้จัก (เล่น) กับตะกร้อ

ในความเป็นไปได้ที่นักตะกร้อจะพัฒนาฝีเท้าสู่ลีลาสูงส่ง-แบบที่วงสนามหลวงแสดงให้เห็นนั้น ตะกร้อวงเป็นการละเล่นที่เรียบง่ายและสามารถยืดหยุ่นได้อย่างไม่น่าเชื่อ

คุณผู้อ่านจะลองคิดไปด้วยก็ได้... ว่ามีเกมกีฬาชนิดใดอีกบ้าง ที่ไม่ต้องการบริเวณกว้างนัก พื้นสนามจะเป็นหญ้า, ทราย, คอนกรีต, หรือแม้แต่ไม้กระดาน ก็ได้ อุปกรณ์หาง่าย, ราคาประหยัด ผู้เล่นไม่จำกัดรูปร่าง, เพศ, หรือวัย ไม่จำกัดจำนวนผู้เล่นตายตัว ไม่จำกัดเวลาเล่น (เช้า, สาย, บ่าย, เย็น, ค่ำ ก็ได้) เป็นกีฬาที่ไม่หนักเกินไปไม่เบาเกินไป บริหารร่างกายได้ครบถ้วนแทบทุกส่วน และมีความปลอดภัยสูง

(บางเสียงจากคนรุ่นเก่าฝากบอกผ่านผมมาด้วยว่า เล่นตะกร้อวงยังเป็นการอนุรักษ์กีฬาไทยแท้ และสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมอีกด้วย)

ตะกร้อวงยังลงตัวด้วยเสน่ห์ที่น่าสนใจอีกหลายอย่าง เป็นต้นว่าเป็นการละเล่นที่ไม่มีกฎเกณฑ์อะไรมากมาย (แม้แต่วงก็ไม่มี การขีดเส้นล้อมกรอบไว้จริงๆ ขยายออกหรือหดเข้าได้ตามความเหมาะสม) ไม่มีกรรมการ, ไม่มีหัวหน้าทีม, ไม่มีลูกทีม-ทุกคนเท่า

เทียม ต่างมีอิสระในการออกกระบวนลีลาเฉพาะตัว พร้อมๆ กับ
ต้องรับผิดชอบพื้นที่การเล่นของตนเพื่อป้องกันไม่ให้ลูกตาย

แต่ความเรียบง่ายสารพัดเหล่านี้จะมีความหมายว่าตะกร้อ
วงเป็นกีฬาที่ง่ายตายเสมอไปก็หาไม่

ในทางตรงกันข้าม, ธรรมชาติแท้จริงบางอย่างของตะกร้อ
ทำให้มันเป็นกีฬาน่าท้าทาย มีหลากหลายอุปสรรคให้ได้ใช้ความ
พยายามฝ่าข้าม กระทั่งในบางระดับอาจยากจนน่าย่อท้อสำหรับ
บางคน รวมแล้วจัดเป็นลักษณะของกีฬาขั้นดินนึ่งเอง

ในความเปลี่ยนแปลง... บางอย่างไม่เคยเปลี่ยนไป

เมื่อสัมผัส - ได้ลองเล่น -- กับลูกตะกร้อจริงๆ อีกครั้งหลัง
ห่างเหินกับมันร่วม ๒๐ ปี ผมจึงรู้ว่าอะไรๆ แตกต่างไปจากที่เคย
รู้: เริ่มแต่สิ่งแรกสุด... แม้ลูกตะกร้อเองก็ไม่เหมือนเดิม

จากลูกหวายกลายเป็นลูกพลาสติก, บางคนบอกว่าตะกร้อ
สานหวายหมดยุคไปเพราะหวายทุกวันนี้หายาก ผู้เชี่ยวชาญด้าน
เชปิกตะกร้อบางคนกลับบอกว่า เราเจตนาเลิกเล่นลูกหวาย (แท้)
ไปเอง เหตุผลเพราะเป็นปัญหาในการแข่งขันกับต่างชาติที่อ้างว่า
ตะกร้อหวายนั่นคุ่มน้ำหนัก (ให้เท่ากันเป็นมาตรฐาน) ไม่ได้ ทั้ง
เป็นอุปสรรคในการเผยแพร่การเล่นชนิดนี้ไปยังประเทศอื่นๆ
ด้วยติดขัดเรื่องอุปกรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะเกินไป (ต้องสานหวาย -
ใช้ช่างฝีมือ)

หลายคนแซว (แย้ง) ว่าไม่จริง -- ที่เป็นเช่นนี้ เพราะลูก
หวายขายได้ (กำไร) ไม่ดีเท่าลูกพลาสติกต่างหากละ

ปัจจุบันนักตะกร้อจึงเห็นลูกตะกร้อสังเคราะห์หลากหลายสี

แต่หากให้เลือก ผมชอบลูกเลียนสีที่ 'ดูเหมือนหวาย' มากกว่า (ส่วนจะ 'ดีเหมือนหวาย' หรือไม่นั้น เป็นคำถามยากเกินไปสำหรับผม) ขณะเพื่อนผู้หญิงแผนกกองเชียร์ของผมจะชอบลูกที่มีสีสันสดใส-เหมือนผีเสื้อ (อย่างที่ผมเปรียบเทียบในตอนต้น)-- เธอให้เหตุผล

อย่างไรก็ดี จะลูกหวายแท้หรือลูกหวายเทียมต่างก็มีบางอย่างเหมือนกัน...

พื้นผิว (ไม่น่า) สัมผัสของตะกร้อไม้ราบเรียบอ่อนนุ่มอย่างลูกบอลอัดลม หมายความว่ายามเล่น มันมักพุ่งปรูดปราด บังคับทิศทางยากเย็นแสนเข็ญนั่นเอง แต่ลักษณะสำคัญที่สุด: มันแข็งแกร่งต่าง!

เพื่อนสนิทบางคนพอรู้ว่าผมหันมาเล่นตะกร้อก็พูดล้อว่าเป็นกีฬาที่เหมาะสมกับผมที่สุด: ด้วยว่าทั้งตะกร้อทั้งผมต่างแข็งแกร่งพอกัน! (อย่างน้อยนั่นก็น่าจะเป็นเริ่มต้นที่ดี -ผมพยายามปลอบใจตัวเองด้วยรอยยิ้มแห้งๆ)

ในแง่นี้ เพื่อนร่วมสมัยชาวเมืองของผมอีกมากก็น่าจะเข้ามาร่วมวงกับผมด้วย (ความแข็งแกร่งของผมไม่ได้มีเกินหน้าใครๆ นี่นา)

ฮาใหม่เข้าวง

ก่อนมาสนใจตะกร้อ ผมเคยวิ่งออกกำลังในสวนสาธารณะบ่อยครั้ง เหนื่อยก็จะนั่งพักยึดเหยียดกล้ามเนื้อตรงลานโกล้าน้ำพุ ซึ่งผมมักเห็นนักตะกร้อล้อมวงกันทุกเย็น เชิงชันของวงที่นี้ยังเปรียบเทียบไม่ได้กับวงสนามหลวง กระนั้น ลีลาท่าทางบางคนก็

น่าชม ขณะที่บางคนก็ดูไม่มีลูกไม้อะไรมากกว่าทำพื้นฐาน 'แปไปแปมา' อย่างเพื่อนผมพูด

ผมคิดว่าอย่างน้อยผมก็น่าจะทำอย่างนั้นได้: ไข่-แปไปแปมา ก็ผมเคยเรียนตะกร้อมาตอนเป็นนักเรียน บวกกับเล่นฟุตบอลมาไม่น้อย ทั้งสองอย่างคงจะเพียงพอในการเริ่มต้น

วันหนึ่งเมื่อได้รับคำเชิญชวนจากคนในวง (ที่เห็นผมด้อมๆ มองๆ) ผมก็เข้าไปเล่นด้วยอย่างไม่ลังเล ทุกคนมีสีหน้ายินดี

ภาพที่ผมไม่อยากจะให้ใครเห็น: นักตะกร้อหน้าใหม่ท่าทางทะเร่ทะร่า ลูกมาแต่ละทีดูลูกลี้ลูกลน ทำลูกเสียลูกตกเสียโดยมาก ตะเฉ่งฉ่างไร้ทางเสีย ลูกแป่ง่ายๆ ก็ตะเสียดกระเด็นกระดอนไปไกล ขาเก๋าคอยส่งเสียง-ไม่เป็นไร เอาใหม่ ด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม แต่ขาใหม่กลับหน้ามูย - เหมือนหงุดหงิดไม่ได้ตั้งใจ (เย็นนี้วงตะกร้อดูน่าเบื่อพิลึก)

ไม่ถึงกับติดประมาทว่าตะกร้อนั้นเล่นง่าย, แต่ผมก็ไม่คาดคิดว่าจะยากเย็นถึงเพียงนี้ (ที่คนอื่นเล่นแล้วดูง่ายตาย) ไม่นานเลย, ความหลังสมัยมัธยมก็ย้อนกลับมา คราวนี้ผมนึกขึ้นได้แล้วว่าทำไมตอนนั้นถึงเลิกเล่นตะกร้อไป สำหรับประสบการณ์ฟุตบอลนั้นเล่า-แทบจะใช้กับตะกร้อวงไม่ได้: ลูกขาเก๋าของวงคนหนึ่งคอยบอกซ้ำๆ ด้วยความอดทน -อย่าเตะกลางลูกแบบฟุตบอล ตะได้ลูกซี

สิ่งที่ผมนำกลับบ้านในวันแรกเล่นตะกร้อ (อีกหน) จึงเป็นการตระหนักถึงความเป็นจริง (ว่าผมเตะตะกร้อไม่เป็น!) ความฝันจะไปเล่นที่สนามหลวงถูกทบทวนใหม่ ชั้นจะเล่นเพียงลูกแปด้วยหน้าเท่าง่ายๆ ผมยังทำแทบไม่ได้เลย การเฟื่องฝันเร่ร่ำถึงลีลาพิสดารดูจะทะเยอทะยานมากไปเสียแล้ว

ทำไม... คนไทยจึงควรเล่นตะกร้อลีลา

- ตะกร้อลีลา ประยุกต์มาจากการละเล่นตะกร้อวง อันเป็นการละเล่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไทย เป็นทั้งการออกกำลังกาย ทั้งการแสดงออกซึ่งความมีศิลปวัฒนธรรมและคุณค่าของสังคมไทย
- ตะกร้อลีลามีหลักการเล่นที่เรียบง่าย ยืดหยุ่นได้สูง เป็นกีฬาที่ไม่เบาเกินไปไม่หนักเกินไป เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย ผู้เล่นสามารถบริหารร่างกายได้ครบถ้วนแทบทุกส่วนและมีความปลอดภัยสูง
- ตะกร้อลีลาเป็นหนึ่งในกีฬาน้อยชนิดที่เน้นการร่วมแรงร่วมใจ แทนที่จะแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเพื่อเอาชนะชนะจากกันและกัน เป็นการออกกำลังกายที่ผู้เล่นสามารถผ่อนคลายได้เต็มที่ เป็นผลดีที่สุดต่อสุขภาพจิต และเป็นช่องทางปลุกฝังอุปนิสัยรักสามัคคีและฝึกฝนการทำงานร่วมกันเป็นทีม สอดคล้องกับค่านิยมไทยที่ชอบช่วยเหลือกันและกัน
- คนไทยมีธรรมชาติที่เอื้อต่อการเล่นตะกร้อลีลา สามารถประยุกต์ใช้หัว, เท้า, เข่า, ศอก ในศิลปะการป้องกันตัวแบบมวยไทยมาใช้ในการเล่นท่าทางต่างๆ ในวง

ทำไม... คนไทยจึงควรเล่นตะกร้อลีลา

- ตะกร้อลีลาเล่นกันได้สะดวก เพียง 3-4 คนล้อมวงกันก็เริ่มเล่นได้ ไม่ต้องการบริเวณกว้าง พื้นสนามจะเป็นหญ้า, ทราย, คอนกรีต, หรือแม้แต่ไม้กระดาน ก็ได้ อุปกรณ์หาง่าย, ราคาประหยัด ผู้เล่นไม่จำกัดรูปร่าง, เพศ, หรือวัย ไม่จำกัดจำนวนผู้เล่นตายตัว ไม่จำกัดเวลาเล่น (เช้า, สาย, บ่าย, เย็น, ค่ำ ก็ได้)
- การเล่นตะกร้อลีลาเป็นการอนุรักษ์ตะกร้อวงอันเป็นกีฬาไทยแท้ และสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม
- การเล่นตะกร้อลีลาฝึกฝนผู้เล่นให้มีประสาทสัมผัสและการตัดสินใจที่ดี มีความว่องไวและความสุขุมรอบคอบในขณะเดียวกัน

ฝันของผมจึงหดเหลือเล็กลงมาก เหลือเพียง: ถ้าเป็นไปได้ ขอเป็นขาประจำวงนี้ เล่นลูกแป (ไปแปมา) ให้ตรงคู่ และจะดี หากทำทำอื่นๆ ได้บ้างสักทำสองทำ

ภายหลังผมรู้ว่า หากผมจะเลิกเล่นเสียแต่วันนั้น (อ้างถึง เท้าแข้งที่แดงเข้าไปหมด) ก็คงไม่มีใครว่า นักเตะกร้อวงคุ่นเคยกับ 'อาจารย์' ที่ขอเล่น (แล้วรีบเลิก) ออกบ่อยไป

เหรียญไม่พอ... เล่นต่อไม่ได้

ความไม่ประทับใจต่อเตะกร้อในวัยรุ่นและวันแรก (กลับมาเล่นอีก) ของผมคงไม่ต่างจากนักเตะกร้อหัดใหม่ทุกคน: เราจำได้ แต่ความแข็งกระด้าง โดนลูกแต่ละทีเป็นต้องร้องโอดโอย ทุกส่วน ร่างกายที่ใช้เล่นบอบเข้าไปหมด บ่อยครั้งความปรู๊ดปราดของลูก และการกะจังหวะผิดพลาดของผู้เล่นจะนำมาซึ่งอาการแตกและบวมของคาง, ปาก, จมูก, คิ้ว, ขอบตา เป็นอาทิ จะเตะคราวต่อไปก็สยองแสบ เจ็บตัวเช่นนี้คล้ายไม่คุ้มค่าความสนุก ไม่นานเลยเราก็ยอมแพ้ (เหลือแต่คนรักมันจริงไม่ก็คน)

หรือนี่อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่คนรุ่นใหม่ไม่นิยมเล่นเตะกร้อ--ผมอดตั้งข้อสงสัยไม่ได้

ผมนึกถึงบรรยากาศในห้องเกมคอมพิวเตอร์ เป็นที่รู้กันว่าการละเล่นหน้าจอบแบบนี้มือใหม่ฝีมือไม่ถึงขั้นต้องหยุดเหรียญซ้ำแล้วซ้ำเล่า กว่าจะมีสิทธิ์พิมพ์ชื่อเข้าทำเนียบเทียบสถิติกับผู้อื่น ผมไม่แน่ใจว่าความเก่งวัดกันด้วยความเพียรมานะพยายามหรือปริมาณเหรียญและเวลาที่เสียไป แต่น่าสงสัยว่าถ้าหันมาเล่นเตะกร้อเขียนเกมตู้ทั้งหลายจะผ่านด่านแรกไหม? พวกเขาจะมีเหรียญแห่งความอดทนเพียงพอเพื่อเล่นต่อด่านถัดไปหรือเปล่า?

ลีลาตะกร้อ
ของรองนายกรัฐมนตรี-
นายไพฑูลย์ วัฒนศิริธรรม

เคยคิดว่าที่ผมเลิกเล่นตะกร้อครานั้นเพราะอ่อนแอและขาดแรงจูงใจที่ดี มาครานี้ผมโตเป็นผู้ใหญ่ เข้มแข็งขึ้น ทั้งแรงบันดาลใจก็เพียบพร้อม เสียงครวญครางจากความกระด้างของตะกร้อคงไม่มี

แต่ผิดถนัด, สัปดาห์แล้วสัปดาห์เล่า เดือนแล้วเดือนเล่า: ความเจ็บปวดไม่เคยหายไปไหน!

แน่นอนว่าผมจัดการด้วยการต่อต้านทนทานกับมัน บางครั้งก็หลอกตัวเองว่าไม่เจ็บ หรือบางคราว, ทั้งที่เจ็บแต่ก็อยากทำให้รู้สึกสะใจ-ฝึกซ้อมกระทั่งเรียกเลือดซึมได้ตามแข้งขาไหลล้น-ต้องหยุดพักไปนานก็มี

หากการเจ็บมากๆ นานๆ ก็ดีเช่นกัน: เราได้คิด--และคิดได้ว่าอาจไม่ฉลาดนักที่จะเอาชนะความแข็งแกร่งด้วยความแข็งแกร่ง เห็นได้ชัดว่าลูกตะกร้อและแข้งขาต่างกันตรงที่อาการมีชีวิต

สัปดาห์แล้วสัปดาห์เล่า เดือนแล้วเดือนเล่า... ผมรู้ว่าผมเริ่มเรียนรู้... จากตะกร้อ

ใช่, และการได้เรียนรู้ทำให้ผมรู้สึกสนุก แถมอยากรู้อะไรเรียนต่อไปคืออะไร

รู้จัก-รู้ใจ (ลูกตะกร้อ)

อย่างก้าวเข้าวงตะกร้อสวนสราญรมย์เย็นวันหนึ่ง ผมเห็นผู้เล่นไม่คุ้นหน้าร่างเล็ก อายุคงราว ๕๐ กว่า ใครๆ ในวงต่างเรียกว่า 'อาจารย์' ผมไม่แน่ใจว่าเคยเห็นเขาก่อนนั้นแล้วที่วงสนามหลวงหรือไม่ เขาเล่นลูกยากๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว แน่นนอน และแม่นยำน่าประทับใจ

บรรยากาศวงตะกร้อที่สวนสราญรมย์

ผมมองด้วยความชื่นชม แต่ไม่รู้นั่นเป็นเพียงการอุ่นเครื่องเท่านั้น

พอเพื่อนในวงบอกว่า- เดี่ยวดูอาจารย์ตีตะกร้อ ผมไม่เข้าใจว่าเพื่อนพูดถึงเรื่องอะไร

ทันใดอาจารย์ก็เตะลูกดีๆ ด้วยหลังเท้า แล้วใช้ปลายเท้าที่อเข้าหาตัวจับลูกให้ตติดนิ่งเอาไว้ ไม่กี่วินาทีถัดมาก็กระดกลูกให้มาตติดนิ่งที่นิ้วชี้ ปล่อยลูกให้กลับไปตติดที่ปลายเท้าอีกครั้ง กระดกขึ้นมาอีกทีลูกก็มาตติดที่ปลายข้อศอกซึ่งอหงายขนานพื้นตั้งรอรับไว้ริมแก้ม ลูกตะกร้อถูกบังคับให้นิ่งสนิทอย่างน่าอัศจรรย์

ผมอ้าปากค้าง, ทำท่าจะปรบมือ เพื่อนคนเดิมก็บอก-อย่าเพิ่ง ผมเห็นอาจารย์พักลูกที่ปลายเท้าอีก กระดกขึ้นเหนือศีรษะเล็กน้อย แล้วผมก็ไม่อยากเชื่อสายตา: ลูกตะกร้อวางสนิทแนบเบ้าตาของอาจารย์เสียแล้ว อาจารย์เอียงหน้าซ้ายทีขวาที ลูกตะกร้อเคลื่อนจากเบ้าตาข้างหนึ่งไปอีกข้าง สลับไปมา ก่อนมาตติ

นึ่งที่สันจุมก เหวียงลูกกลับไปให้ติดหลังคอ แล้วเตะส่งให้คู่เล่น
ได้กันต่อไป

เป็นบุญตาที่ได้เห็น - ผมอุทานในใจ - นี่น่าจะเรียกได้ว่า
ศิลปะแห่งการบังคับลูกเตะกร้อ

อดคิดไม่ได้ว่าขณะใครๆ เล่นเตะกร้อวงโดยพยายามแสดง
ลีลาต่างๆ อาจารย์เหมือนจะเล่นอีกเกมหนึ่ง ซึ่งยากยิ่งขึ้นไปอีก
หลายระดับ ผมตระหนักต่อนั่นเองว่าเตะกร้อนั้นช่างน่าท้าทาย
เหลือเกิน เราสามารถ 'เล่น' กับมันได้อีกมากมาย 'สนุก' กับมัน
ได้ไม่สิ้นสุด

ต่อมาผมรู้ว่านี่คืออาจารย์ผจญ ภู่งงยุทธ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี
ในแวดวงเตะกร้อว่า 'อาจารย์นอ' ท่านเป็นยอดฝีมือคนหนึ่งด้าน
เตะกร้อวง แต่มีชื่อยิ่งกว่าในเรื่องลีลาการติดเตะกร้อนั่นเอง ไม่
เพียงแต่เล่นกับลูกเตะกร้อ อาจารย์นอยังดัดแปลงเล่นผาดแผลง
ด้วยการเตะและติดลูกเปตอง ทำนองเดียวกับติดเตะกร้อไม่ผิด
เพี้ยน นั่นคือ บังคับลูกมาติดที่ข้อศอก, เบ้าตา, สันจุมก, ข้าง
แก้ม ฯลฯ จนโด่งดังได้ไปแสดงถึงต่างประเทศมากมาย ปัจจุบัน
นอกจากมีงานโชว์ประจำบางแห่งแล้ว อาจารย์นอยังปรากฏตัว
ทางรายการโทรทัศน์บ่อยครั้ง

โชคดีผมได้พูดคุย, รู้จัก, และร่วมวงเตะกร้อกับอาจารย์นอ
มากยิ่งขึ้น ได้รับฟังประสบการณ์การฝึกซ้อมที่ยากเย็นแสนเข็ญใน
อดีตด้วยความชื่นชมประทับใจ จนกลายเป็นคนที่ผมเชื่อมั่น
ศรัทธาอย่างสูงคนหนึ่ง: หาใช่เฉพาะในฐานะนักเตะกร้อที่เก่งกาจ
ไม่ แต่ในฐานะของคนดีที่สุดคนหนึ่งซึ่งอาจยึดเป็นแบบอย่างได้
ด้วย.

ชีวิตติดตะกร้อ

นักตะกร้อวงหัดใหม่มักทำสิ่งผิดพลาดร้ายแรงในวงเหมือนกันประการหนึ่ง-ไม่ใช่การทำลูกเสียตามปกติทั่วไป แต่เป็นการใช้วงเป็นที่ฝึกซ้อมท่าของตัวเอง โดยไม่ซ้อมนอกวงมาก่อน

นักตะกร้อวงมีประสบการณ์ มักกระตุ้นน้องใหม่ (หรือหน้าเก่าที่อยากเล่นท่าใหม่) ซึ่งทำลูกเสียด้วยท่าซ้ำกันบ่อย ให้ไปหัดทำนั่นๆ เสียก่อน ไม่เช่นนั้น บรรยากาศวงอาจจะไม่สนุก อย่งไรก็ตาม แม้จะซักซ้อมอย่างดีก็ยิ่งอาจพลาดได้ในวงจริง กรณีนี้วงอาจให้โอกาสแก้ตัวเล่นทำนั้นอีกพอสมควร ซึ่งน้ำใจเพื่อนร่วมวงเช่นนี้ก็สมควรถูกฉวยเป็นโอกาสจนพำเริอเกินไป

ตะกร้อวงก็คล้ายๆ กับศิลปะอีกหลายอย่างในสมัยก่อน ที่ดูเหมือนจะไม่มี การถ่ายทอดเป็นทางการ มีการหวงกันวิชา โดยเฉพาะเทคนิคการเล่นท่ายากหรือการเล่นตะกร้อพลิกแพลง ทั้งมีลักษณะกีดกันคนวงนอกไม่ให้เข้ามาร่วมเล่นได้ง่าย

หากใครสักคนขณะนี้ฝันจะเล่นตะกร้อวงให้มีลีลายอดเยี่ยม นอกจากวิธีเล่นไปเรียนรู้ไปโดยตรงแล้ว บางทีเขาอาจไม่รู้ว่าจะไปที่ไหน จะหันหน้าขอคำแนะนำจากใครได้อีก

นั่นอาจหมายถึงว่านักตะกร้อผู้มีแรงบันดาลใจผู้นี้ต้องลอง

ผิดลองถูกเองเป็นส่วนใหญ่-จำเป็นต้องทำตัวใกล้ชิดกับลูกตะกร้อตลอดเวลา

สำหรับผมแล้ว... ไม่เคยรังเกียจวิธีนี้ ก็เหมือนกับการหลงรักใครสักคน เราอาจไม่รู้ว่าต้องทำอะไร เราเพียงแต่ทำไปตามความรู้สึก

เลือกเอา... ง่ายไปหายาก หรือลำบากก่อนสบาย

ถ้าผมมีพื้นฐานเป็นนักตะกร้อลอดบ่วงมาก่อน สิ่งที่ผมจะได้รับการสั่งสอนก็คือการฝึกเล่นลูกง่ายไปหาลูกยาก อันหมายถึงการฝึกหัดกระบวนท่า ๓ ประเภท คือ กระบวนท่าพื้นฐานข้างหน้า ได้แก่ ลูกแป (หรือลูกข้างเท้าด้านใน), ลูกเข้า, ลูกหลังเท้า, ลูกข้าง (หรือลูกข้างเท้าด้านนอก), ลูกหัว (ลูกโหม่ง), ลูกไขว้, ลูกแข่ง และลูกไหล จากนั้นจึงฝึกฝนกระบวนท่าด้านหลัง ซึ่งหมายถึง การเล่นลูกที่ไปทางด้านหลังโดยการเตะตีให้ลูกกลับคืนมาข้างหน้า (เข้าหาง) โดยผู้เล่นไม่หันตัวหรือหันหน้ากลับไปมองข้างหลังเลย ได้แก่ ลูกตบหลัง, ลูกสันตรง, ลูกข้างหลัง, ลูกศอกหลัง เป็นต้น และในที่สุดจึงเป็นขั้นตอนหัดกระบวนท่าพลิกแพลง ได้แก่ ลูกขึ้นม้า, ลูกพับเหยียบ, ลูกไขว้หน้าด้วยหลังเท้า, ลูกไขว้เข้า, ลูกมะนาวตัด, ลูกตบหลัง, ลูกกบเดิน เป็นต้น ท่าเหล่านี้อาจเพิ่มความยากขึ้นโดยประกอบบ่วงมือด้วย

ในความเป็นจริง ผมเป็นเพียงนักตะกร้อวงฝึกหัด โดยเฉพาะช่วงแรกๆ ผมไม่รู้หลัก ไม่ดูตำรา ไม่มีครู การเรียนรู้จึงเป็นไปอย่างคาบอราณว่า 'ครูพักลักจำ' (ครูในที่นี้อาจเป็นใครก็ตามที่ผมได้ดูท่าทางในวง) ขอบท่าไหนฝึกทำนั้น บางครั้งจึงเป็น

คุณคางของตะกร้อลีลา ควรปลูกฝังให้แก่เด็กและเยาวชนไทย

และนี่ก็ถือเป็นอีกบทสนทนา โลกที่ทุกวันนี้ผมมองโลกนี้ประจักษ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบัน... เรื่องขัดกับหลักการโบราณอย่างยิ่ง เช่น ผมหัดทำตบหลัง (ซึ่งถือว่ายากมาก) ไปพร้อมๆ กับลูกแป่ ทั้งนี้ผมถือหลักว่าการเล่นท่ายากก่อนเป็นการ 'มองข้ามข้อดี'-มองข้ามลูกง่ายกว่า นั่นคือหากทำท่ายากสักท่าได้แล้ว จะเกิดกำลังใจอย่างมาก และอาจทำให้ท่าที่ยังดูง่ายขึ้น

ครูพี่เลี้ยงแกร่ง

การฝึกซ้อมก่อนเข้าวงมีหลายกลวิธี ตามแต่แบบไหนต้องจริตใคร ที่ง่ายที่สุดคือการโยนลูกเองแล้วเล่นท่าที่ตั้งใจหัด ข้อจำกัดคือต้องไม่ใช่แรงเตะตีลูกหนักเกินไป ไม่เช่นนั้นลูกอาจจะกระดอนไกล (โดยเฉพาะหากซ้อมในลานกว้าง) เหนื่อยเพราะตามไปเก็บลูกมากเข้าอาจย่อท้อได้ง่ายๆ

บางคนแก้ไขการกระเด็นไกลของลูกด้วยการใช้เชือกผูกตะกร้อไว้ เหยียงลูกไปตามท่าที่ต้องการ แต่บางคนไม่ชอบเพราะรู้สึกรุงรังกับเส้นสายของเชือกนั่นเอง

อย่าแปลกใจหากฝึกซ้อมทำได้ดี แต่พอเข้าวงจริงกลับทำไม่ได้เท่าหรืออาจไม่ได้เลย ทั้งนี้เพราะวิถีและความเร็วของลูกตะกร้อขณะฝึกซ้อมกับเวลาเล่นในวงมักไม่เหมือนกัน

อาจารย์ตะกร้อท่านหนึ่งแนะนำให้ลองเล่นกับกำแพง... บอกว่าเป็นวิธีที่ดี

แรกเริ่มผมงงง จะเป็นไปได้อย่างไร ลูกตะกร้อไม่ใช่ลูกฟุตบอล จะได้ดังตามการเตะมาให้เราฝึกทำนั่นทำนี่ แต่เมื่อได้รับคำอธิบายและได้ฝึกฝนแบบนี้พักใหญ่ ผมพบว่า เป็นวิธีที่ได้ผลที่สุด เพราะการโยน (หรือการขว้าง) ลูกตะกร้อให้ดังกำแพงออกมาให้ฝึกท่าต่างๆ นั้น เราจะเผชิญหน้ากับความปรูดปราดและแนวลูกไกลเคียงกับในวงจริง

ทั้งกำแพงก็ไม่บ่น ไม่เมื่อย ไม่สะทกสะเทือน เป็นครูผู้แข็งแกร่งเสมอ

แต่ข้อที่ผมไม่ชอบขี้หน้ามันก็คือมันไม่เคยพุดด้วย!

คู่มือคู่มือ

เมื่อทั้งฝึกฝนทั้งเล่นวงจริงที่สวนสาธารณะผ่านพ้นไปช่วงหนึ่ง ผมรู้สึกว่าจะจำเป็นต้องมีคู่มือสักคน ไม่เช่นนั้นนี่ฝึกทำอาจพัฒนาไปช้าเกินไป จะให้หัดโยนลูกเองกับกำแพงนั่นแล้ว, ผจก ความนิ่งไ้ของมันมากเข้านานเข้าก็ไม่ใช่เป็นสิ่งน่าอภิรมย์เท่าไรนัก

อย่างไร... ที่เรียกว่ามีลีลา

และอะไรคือลีลาไทย

- วงศะกรหรือลีลาศจะมีขึ้นเรียงและท่วงท่าเป็นที่ตื่นตาตื่นใจ ผู้เล่นใช้วิธีวาระส่วนต่างๆ เช่นลูกได้ ไม่ว่าจะหน้าเท้า, ด้านเท้า, แฉ่ง, เท้าด้านข้าง, ล้นเท้า, เข่า, ศอก, ไหล่, ศีรษะ บาง คนอาจใช้ที่นอนแขน, กลางหลัง, กระทั่งบนท้าย หรือทำป่วง มือกับกระบวนท่าเหล่านี้ด้วย บางคนอาจเล่นได้ถึงทั้งเท้าขวา เท้าซ้าย
- ส่วนหนึ่งของการเล่นศะกรหรือลีลาศคือการติดศะกร้อ ซึ่งหมายถึง การเตะศะกร้อให้ไปติดอยู่ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ให้นิ่งอยู่ครู่หนึ่งแล้วใช้วิธีวาระส่วนนั้นส่งไปยังส่วนอื่นหรือ แก่เพื่อนร่วมวง โดยไม่ให้ตกถึงพื้น เช่น การติดศะกร้อที่ หลังมือ รัดศอก หน้ามาก จมูก เป็นต้น นับว่าเป็นศิลปะประที นำารมอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้เล่นต้องฝึกฝนอย่างหนัก
- ลีลาไทยในวงศะกรหรือลีลาศ ประกอบด้วยลีลาภายในและลีลา ภายนอกที่ลงตัว

อย่างไร... ที่เรียกว่ามีลีลา

และอะไรคือลีลาไทย

- ลีลาภายนอก ท่วงท่าหรือลีลาที่โดดเด่นของการเล่นละครไทยในวง ประกอบ ด้วยหลัก 4 ประการคือ เหนียวแน่น, แม่นคู่, สุขุมตา, ท่ามาก เหนียวแน่น คือ การรับให้ได้พอดี แม่นคู่ หมายถึงการได้คอบนให้ตรงคู่ สุขุมตา หมายถึง ท่าสะอาด มีสง่า และท่ามาก หมายถึงจะได้หลากหลายกระบวนท่า รวมทั้งการแสดงออกซึ่งสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ
- ลีลาภายใน อันเป็นลีลาในความหมายลึกซึ้งในการเล่นละครไทย คือ การมีน้ำใจเชื่อเพื่อแบ่งปันกันเล่น การช่วยเหลือกันก่อนผู้ไม่ให้ถูกตลกดูฮาๆ ก่อให้เกิดความสนุกสนาน ความสามัคคี และความผูกพันกันเป็นชุมชนของคนสุภาพดีทั้งทางกายทางใจ

แต่คู่ซ้อมคนไข้จะหากันได้ง่าย นอกจากควรจะมีผีเท้าใกล้ เคียงกันแล้วแรงจูงใจก็น่าจะไล่เลี่ยไม่ห่างชั้นกันเกินไป นี่ยังไม่ รวมถึงการสามารถอุทิศเวลาที่มากพอและเหมาะสมตรงกันด้วย
แต่ใครบอกล่ะว่าชีวิตจริงจะเป็นไปอย่างที่ควรจะเป็นไป...

อาอ้วน (อิทธิกร คงวิวัฒน์สกุล)-นักตะกร้อร่างใหญ่วัย เกือบเกษียณ เคลื่อนตัวไม่ใคร่ว่องไว ยืนตรงไหนแล้วแทบจะไม่ ขยับเท้าจากจุดเลย ซ้ำเล่นทำได้เพียงลูกแป, โหล่, หัว เขามัก มาถึงวงสวนสราญรมย์ก่อนเพื่อนเพราะบ้านอยู่ใกล้ ตามด้วยผม ซึ่งกระหายฝึกปรือฝีมือกว่าใคร เราสองคนจะอุ่นเครื่องด้วยกันพัก ใหญ่ขณะรอเพื่อนร่วมวงอื่น... เลยกลายเป็นคู่ซ้อมโต้ตอบกัน ประจำโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งเมื่อมีอีกคู่เข้ามาเล่น ผมกับอาอ้วนก็ยังคง เล่นคู่กันในวง (อย่างไม่ตั้งใจเช่นกัน)

ใหม่ ๆ ผมต้องเหนื่อยเป็นพิเศษกับการวิ่งเก็บลูก อาอ้วน เคลื่อนไหวซ้ากว่าคู่ซ้อมในใจผมหลายช่วง หากส่งลูกห่างตัวไปก็ แน่ใจว่าต้องกลายเป็นลูกเสียแน่ และการไม่ 'แม่นคู่' ก็เป็นจุด อ่อนของผมเสียด้วย บ่อยครั้งผมหงุดหงิด--ส่งลูกไกลตัวนิดอาอ้วน ก็ได้กลับมาไม่ได้ ร้องโหยอ้าย (ประท้วงความยาก) เสมอ

วันหนึ่งขณะเล่นในวงจู่ ๆ ผมก็ออกมาทำทีกินน้ำ แต่แล้วก็ เดินหนีหายไปจากวง รู้สึกเชิงหน่าย คิดในใจว่าการซ้อมคู่-ร่วมวง ลักษณะนี้ผีเท้าคงไม่ดีชิ้นแน่ ความกร่างในใจบอกว่าผีเท้าอาอ้วน และคนอื่นไม่คู่ควรกับผมเสียแล้ว

ตกค่ำผมได้รับโทรศัพท์จากอาอ้วน: ลูกหนีไปตอนไหนนะ เป็นอะไรหรือเปล่า น้อยใจผมเล่นไม่ดีใช่ไหม? ผมต้องปฏิเสธเป็น พัลวัน-บอกว่าเหนื่อยไปเท่านั้นเอง ที่ไม่ได้บอกให้ตรงใจคือคำว่า -ที่จริงผมต่างหากควรจะเป็นฝ่ายขอโทษ...

อาจารย์นอ
แสดงลีลาการติดตะกร้อ ๗ ลูก

ความรู้สึกนี้ของผมตามมาด้วยการมองคู่ซ้อมและวงสราญ
 รมย์ด้วยสายตาเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง มันเรื่องอะไรที่เราจะไปคาด
 เค้นมุ่งหวังให้คนอื่นเล่นได้ดีดังใจเรา ต่างคนต่างมีข้อจำกัด ต่างมี
 จุดเด่นหากเราเลือกมอง

จากวันนั้น, ผมจึงแลเห็นว่าคู่ซ้อม (ที่ไม่น่าเป็นไปได้) ของ
 ผมคนนี้มีใจรักตะกร้อยิ่ง ซ้ำมีความอดทนเป็นเยี่ยม ทั้งทาง
 ร่างกายและจิตใจ เล่นได้นานด้วยอารมณ์ดีเสมอต้นเสมอปลาย
 อาอ้วนนั้นแม้จะเล่นได้ไม่กี่ท่า แต่เล่นได้ดีทั้งซ้ายขวา (เป็นคน
 เดียวในวงที่ทำได้ดีเช่นนี้) และการซ้อมคู่ประจำกับคนที่ขยับไม่ห่าง
 ตัวมากแท้จริงแล้ว คือทางลัดนำไปไปสู่การโต้ตอบอย่างแม่นยำ
 ตรงคู่ (ไม่เช่นนั้นก็ต้องเก็บลูก) - กลายเป็นความน่าท้าทายใหม่ไป

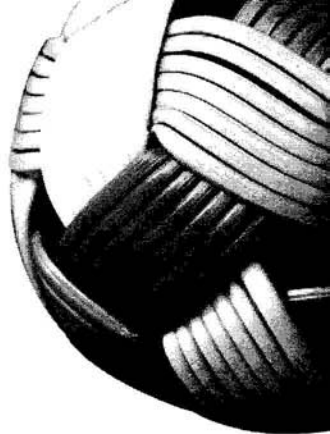
ทุกวันนี้ผมเล่นเข้าหากับอาอ้วนได้อย่างดี ทั้งเราสองคนก็
 พัฒนาฝีมือไปตามลำดับ ผมพบว่าหากส่งลูกตรงตัวพอดีอาอ้วน
 สามารถขงลูกให้ผมเล่นท่าทางได้ดีที่สุดคนหนึ่งอีกด้วย จะว่าไป
 แล้วลูกเล่นใหม่ๆ ผมได้มาจากการเล่นกับคู่ซ้อมคนนี้น่าเหลือ
 เกิน

ที่น่าชื่นชมที่สุด... อารมณ์เย็นของอาอ้วนเป็นเช่นกำแพง!
 ไม่สะทกสะเทือนต่อความฉุนเฉียวของคนวัยเยาว์กว่า

วงตะกร้อยอมรับกันว่า ความใจเย็นคือลักษณะเลิศประการ
 หนึ่งของนักตะกร้อวงที่ดี.

ชีวิตติดวง

นิสัยคนเป็นยังไง ดูได้จากเวลาเขาอยู่ในวงเตะกร้อ -อาจารย์นอพูดให้ผมฟังขณะเรานั่งพักเหนื่อยเย็นวันหนึ่ง ด้วยความใหม่ต่อทั้งเตะกร้อและคนในวง ผมยังไม่ปักใจเชื่อถ้อยคำนี้ทันทีทันใด แต่แน่นอนว่าผมอดไม่ได้ที่จะมองไปยังวงที่กำลังเล่นกันอยู่...

บางคนส่งเสียงบ่นยามต้องเล่นลูกยาก โวยวายป้ายโทษเพื่อนอยู่รำไป บางคนขจัดใจตัวเองก็ร้องดังๆ ด้วยคำหยาบคาย บางรายดูเครียดเกร็ง หน้าไม้คว้ามวดจนคู่เล่นพลอยไม่สบายใจ บางรายยิ้มได้ตลอดเวลา ทั้งที่ร่วมวงที่ไรเหมือนเป็นตัวอื่น (ไม่ค่อยได้ลูก ต้องยืนดูเขาเล่น) ทุกที

บ้างชอบแย่งลูกคู่อื่น (แม้มักจะตามมาด้วยคำ 'โทษทีๆ') บ้างก็เกรงใจเกินไป (เลยต้องพูดแต่คำ 'ไม่เป็นไรๆ') บ้างก็เกี้ยวเกีบลูก บ้างก็ปล่อยให้ลูกยากเสียไปโดยไม่พยายามช่วย (กลัวว่า จะกลายเป็นคนทำลูกตาย)

บ้างทำอวดโอ่ด้วยวาจาท่าทาง บ้างกลับเงียบเชียบราวลีลา จะเสียไปหากพิกลูร่วงจากปาก บ้างปากไวพูดแซวโดยไม่คำนึงถึงวัยหรือความสนิทสนม

บางคนได้คู่ดี ได้ตอบกันเหนียวแน่นนาน ปล่อยให้

เพื่อนฝูงเหงื่อแห้งกลายเป็นคนขมไปเลยก็มี ขณะบางคนกลับ
เอื้อเฟื้อ ขอบแบ่งปันส่งลูกให้คู่ข้างเคียงได้สนุกกันถ้วนทั่ว ฯลฯ

ต่อเมื่อได้เล่นลูก-เข้าวงบ่อยครั้ง สนุกสนมกับทั้งตะกร้อ
และสมาชิกวงแรมปี ผมจึงนึกถึงประโยคข้างต้นของอาจารย์นอ
อีกครั้ง-คราวนี้เห็นด้วยเต็มที่

วงตะกร้อสะท้อนถึงบุคลิกภาพของคนเมื่อเข้าร่วมในสังคม
ได้ดีพิเศษ แม้กับคนไม่คุ้นเคยกันมาก่อนหากได้มาร่วมวงตะกร้อ
กันสักช่วงเวลาหนึ่ง ผมก็ยังมั่นใจว่าบุคลิกของเขาจะปรากฏออก
มาในรูปรอยการเล่นจนได้

ร่วมวง-ร่วมหวัง

สำหรับตะกร้อวง, การตั้งวงคือการตั้งหวังร่วมกันไว้ว่า ทุก
คนจะช่วยกันประดับประดาลูกตะกร้อให้เคลื่อนไหวไปมากลาง
อากาศ พยายามเต็มที่ไม่ให้ลูกตกพื้นโดยไม่จำเป็นหรือรวดเร็ว
เกินไป ทั้งต่างคนต่างได้แสดงออกซึ่งลีลาความสามารถตามชั้น
เชิงที่ฝึกฝนกันมา สิ่งที่ทุกคนได้รับคือความสนุกสนานและสุขภาพ
กาย-ใจ คุณค่าที่ลึกซึ้งกว่าก็คือการรู้จักรักษาน้ำใจกัน ถ้อยทีถ้อย
อาศัย วงที่เข้าหากันดีจึงมีนัยถึงการเข้าใจ-รู้จัก-รู้จักกันดีด้วย

วงตะกร้อที่ดีจึงไม่จำกัดเฉพาะแต่วงเก่าแก่ที่สมาชิกมีฝีมือ
ลายมือเก่งกาจ แต่อาจเป็นวงตั้งใหม่ซึ่งผู้ร่วมวงพร้อมอกพร้อมใจ
ร่วมไม้ร่วมมือ สนุกสนมกับการได้ออกกำลังกายและมีสุขกับการ
ได้ผูกสัมพันธ์

แต่วงตะกร้อไซ้จะเรजरันหัวร่อได้ทุกครั้ง-เฉกเช่นเดียวกับ
ชีวิตจริง บางทีลมแรงหรือแดดจัดแยงตา พื้นลานอาจลื่นหรือขึ้น

บรรยากาศวงตะกร้อที่เขิงสะพานพระปกเกล้า

และ กระทั่งอาการขัดข้องเกี่ยวกับความชราหรืออารมณ์คนวัยหนุ่ม เป็นอาทิ เหล่านี้ล้วนก่อความไม่ราบรื่น-บรรยากาศการล้อมวงอาจไม่สนุก หากคุณประโยชน์ของการออกกำลังกายก็ไม่ได้ถูกตัดทอนไป อีกทั้งแก่นแท้ของการละเล่นก็ปรากฏเด่นชัดขึ้นในห้วงยามเช่นนี้... วงตะกร้อคือการเข้าอกเข้าใจ การรู้จักกัน การประคับประคอง การยินดีร่วมงานกันแม้ในวันย่ำแย่

น้ำใจมีแน่ แต่อย่าลืมเกรงใจ

ย้อนนึกกลับไป, ฝีมือช่วงแรกเริ่มของผมนั้นน่าอับอายเกินกว่าจะขอเข้าไปร่วมวงใด แต่น้ำใจในรูปแบบคำเชื้อชวนให้ลองเล่นของสมาชิกวงตะกร้อที่สวนสาธารณะเย็นวันแรกกลายเป็นโอกาสแก่ผม ทั้งยังอดทนอย่างมากต่อความ 'ไม่สนุก' ที่หน้าใหม่มักจะก่อขึ้นบ่อยครั้ง

นักตะกร้ออาวุโสบางท่านสอนว่า เรื่องของน้ำใจต้องมีทั้ง การให้และการรับ และแม้ผู้อื่นจะให้น้ำใจ แต่การรับอย่างย่อมือ โดยไม่เกรงใจนั้นหาใช่สิ่งสมควร

บางทีที่ผมทำไปช่วงใหม่ๆ ของการฝึกฝนตะกร้ออาจ สอดคล้องกับคำสอนนี้: ผมมักขันอาสาวิ่งเก็บลูกเสียที่กระเด็น กระดอนไปไกล ไม่เกี่ยงว่าใครเป็นคนทำผิดพลาด และตั้งปณิธาน ว่าหากทำลูกเสียเองง่ายๆ ถึง ๑๐ หน ผมก็จะบอกลาเพื่อน- เลิกراجากงไปในวันนั้น

การเก็บลูกให้ผู้อื่น โดยเฉพาะผู้สูงวัยเป็นกิจวัตรที่ใครๆ ก็ ชื่นชม ทั้งยังเป็นการแสดงความกระตือรือร้น อันเป็นคาถามัดใจ เพื่อนร่วมวงไม่ให้รังเกียจความอ่อนแอของเราด้วย ไม่แปลกที่ช่วง แรกๆ บางคนล้อว่าผมมีท่าเก่งบ้างเหมือนกัน: ท่าวิ่ง (เก็บลูก) นั้นเอง ซึ่งผมก็ไม่โกรธเคืองอะไร ทั้งนี้ทั้งนั้น ผมเป็นนักวิ่งระยะ ไกลมาก่อน วิ่งเพียงนี้จึงเป็นเรื่องขี้ปะติ๋ว

กติกาคือมารยาท

ความคลาสสิกของตะกร้อวงอีกประการ คือ การไม่เขียน กำหนดกติกาไว้ที่ใด อีกนัยหนึ่งก็คือ ปล่อยให้ผู้เล่นใช้วิจารณ ญาณคิดหาวิธีร่วมกันสนุกกับลูกตะกร้อเอง ซึ่งจากพัฒนาการการ ละเล่นมาเนิ่นนานและธรรมเนียมที่สืบสานกันมาพอจะกล่าวได้ว่า ตะกร้อวงมี 'หลัก' หลายประการเป็นประกันให้ความเป็นไปในวง ราบรื่น ซึ่งกลายเป็นมารยาทที่ผู้เล่นต้องเรียนรู้และยึดถือเคร่งครัด คำแรกๆ ที่ผมได้ยิน คือ 'ขวาขีดหู' อันหมายถึงผู้เล่นต้องรับผิด ชอบเล่นทุกลูกที่มาด้านขวาของตน (สันนิษฐานว่าผู้เล่นถนัดขวา)

วงเตะกร้อมักเต็มไปด้วยรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ

ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกก้ากึ่งระหว่างผู้เล่นสองคนต้องตกพื้น เพราะต่าง 'เกียดกันเล่น' หรือเสียไปเพราะ 'แย่งกันเล่น' หลักการนี้มีข้อยกเว้นอยู่บ้าง แน่แน่นอนว่าสำหรับผู้ถนัดซ้ายกรณีหนึ่ง และสำหรับกรณีลูกติดพื้นที่คูใดคูหนึ่งกำลังได้กันอยู่ ถือกันว่าต้องปล่อยให้คูนั้นเล่น แม้จะขีดข่วนของเรามากเพียงใดก็ตาม

การไล่ลูกตามน้ำเป็นข้อห้ามที่นักเตะกร้อมวงต้องรู้ เพราะเป็นลูกที่วิ่งออกจากตัว หากความแน่นอนไม่ได้ ควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายตรงข้าม (คู) หรือผู้อยู่ใกล้ลูกมากกว่า การบิดเท้าเล่นลูกด้านซ้ายก็เช่นกัน ถือว่าเสียมารยาท ด้วยเป็นการแย่งหน้าที่เพื่อนร่วมวง นอกจากทำให้การเตะไม่ตรงจุดหมายหรือไม่น่าดูแล้ว ยังอาจสร้างความหมางใจกันด้วย

มีรายละเอียดที่ในสายตาคนรุ่นผมคิดว่าไม่น่าสลักสำคัญอะไร แต่เมื่อรู้จากนักเตะกร้อมชั้นครูแล้วทำให้ผมรู้สึกใจหายเพราะได้ทำผิดไปแล้ว สาเหตุเพราะคิดทำอะไรเอาง่ายๆ (มักง่าย!)

อาทิ ผมเคยขอเข้าร่วมวงตะกร้อที่มีแต่ผู้อาวุโสวงหนึ่ง (แบบฝรั่ง มาดมันขอเข้าไปเล่น, ที่เห็นกันบ่อยว่าคนไทยยินดีเสมอ) แต่ผมถูกมองด้วยสายตาเขิน จริงอยู่ว่าฝีเท้าผมยังไม่ดี แต่ผมฉุนเฉียวมากเมื่อบางคนเหน็บแนมว่าเสื่อผ้าและรองเท้าผมคงแพงหลายพัน ก่อนเลิกนั้นล่ะ คนร่วมวงรุ่นตาทำทางใจดีคนหนึ่งจึงพูดกับผมว่า-วันหลังมาใหม่นะ แต่งตัวสวมรองเท้าให้ทะมัดทะแมง รับรองเล่นได้ดีกว่านี้แน่ ผมจึงมีสติ สำนึกว่าผมไม่แสดงความเคารพวงเลย มาเล่นตะกร้อแท้ๆ กลับแต่งตัวราวไปเที่ยว

สนุกคนเดียว? เป็นไปไม่ได้!

นักตะกร้อรุ่นเก่าบางคนแนะนำว่า สมัยก่อนความเจียมหรือไม่ทะนงในฝีเท้าของตนเป็นคุณค่าที่ปลูกฝังกัน ผู้มีฝีเท้าน้อยไม่ควรทะเยอทะยานเข้าไปเล่นร่วมกับผู้มีฝีเท้าเหนือกว่าตนเองมาก ด้วยกลัวจะเป็นที่รังเกียจ ถึงกับอาจจะไม่อยากเล่นร่วมกับเราในครั้งต่อไป ก่อนที่ผมจะทันได้วิจารณ์ (ว่าคนโบราณช่างคิดช่างกันเกินไป) นักตะกร้อรุ่นพอกก็พูดต่อว่า ต่อเมื่อนักตะกร้อฝีเท้า

ท่าตะกร้อลีลา ทำด้านหน้า

หน้าเท้า หรือ แปะ

แปไขว้

ส้นไขว้

ข้างเท้า

ดี ๆ ขวนให้เข้าร่วมวงหรือยินดีสอนให้ ผู้ที่เฝ้าด้วยจึงควรร่วมวงเล่นด้วย ซึ่งกรณีนี้ย่อมเกิดประโยชน์แก่ผู้หัดใหม่อย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้ร่วมวงใหม่ก็ไม่ควรข่มใจเกินไปนัก เช่น ทำลูกเสียบ่อยเพราะต้องการฝึกฝนเล่นท่าทางของตน อันจะทำให้บรรยากาศในวงน่าเบื่อหน่ายได้

มีเรื่องแ่ที่ผมอยากสารภาพตรงนี้เรื่องหนึ่ง คือ เคยมีช่วงที่ผมหลงในความสามารถตัวเอง-เข้าใจว่าเก่งที่สุดในวง (และ 'ดี' เริ่มแตก) ผมเคยอยากเล่นตะกร้อทำนั้นทำนี้ยากๆ มากมาย เพราะคิดว่าเป็นเรื่องโดดเด่น อยากให้คนคิดว่าผมนั้น 'เท่' หรือ 'เยี่ยมยอด' จึงพยายามเล่นท่าพิสดารในวงทั้งที่ยังไม่เก่งพอ ผลก็คือ ทำลูกเสียเป็นส่วนใหญ่ เพิ่งจะไม่นานมานี้เองที่ผมตระหนักว่าในวงตะกร้อนั้น, ผลประโยชน์ของวงมาก่อนผลประโยชน์ของตนเอง

บางอย่างก็ยากที่ผมจะเข้าใจ: ตอนนั้นเราจะสนุกอยู่ (คนเดียว) ได้อย่างไร ในเมื่อเพื่อนร่วมวงหน้ามู๋กับลีลาท่าดีทีเหลวของผมเสมอ ทุกวันนี้เมื่อมองย้อนไปผมอดไม่ได้ที่จะรู้สึกเวทนาตัวเอง: *ช่างน่าอายชะมัด!*

หลังเท้า

ข้าง

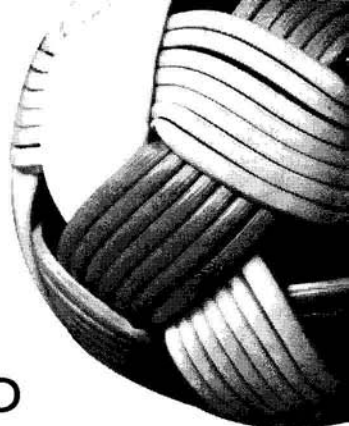

ตบไขว้

ไหล่

เส้นทางสู่สนามหลวง

จริงอยู่... แรงดลใจแรกสุดในการเล่นตะกร้อวงของผมมาจาก การได้เห็นลีลาวงสนามหลวง แต่หลังจากลดขนาดของความฝันครั้งเกิด ความเจียมตัวขึ้นมา ผมก็พอใจเพียงการได้แสดงความสามารถจำกัดเฉพาะในวงสวนสราญรมย์เท่านั้น

กระทั่งได้รู้จักกับตัน (ณัฐพร มาประชา) ในวันหนึ่ง...

ผมออกจะนึกขึ้นเมื่อแรกเห็น เขาเข้าร่วมวงสวนสราญรมย์ด้วยน้ำหนักรวม 100 กิโลกรัม!

แต่ไม่ถึง ๑๐ นาที, ทั้งเพื่อนร่วมวงทั้งคนชมประจำรอบลานก็จิงงันถ้วนหน้า เขาไม่เพียงเล่นได้โดยไม่อู้ยอ้อย่างใครๆ คิด แต่กลับทำให้ลีลาของคนอื่นๆ หมดราคาไปเลยทีเดียว ถึงตอนนี้ทั้งขนาดรูปร่างและฝีมือทำให้เขาโดดเด่นเป็นพิเศษ ทุกคนในวงอยากรู้จัก

พอรู้ว่าเขารู้จักกับอาจารย์นอเป็นอย่างดี และที่จริงก็เล่นที่วงสนามหลวงด้วยมานานแล้ว ผมก็ยิ่งอยากรู้จัก มิตรภาพของเราสองคนก่อตัวอย่างรวดเร็ว... ด้วยพื้นฐานความชอบในกีฬานี้ร่วมกันนั่นเอง

ที่น่าประทับใจอีกอย่างคือต้นอายุเพียงเพิ่งจบปริญญาตรี

แต่ด้วยใจรักตะกร้อวงมาแต่เด็ก เขาเล่าว่านับเวลาที่เล่นวงสนามหลวงถึงตอนนี้ก็ประมาณ ๑๐ ปีพอดี

(พีท) ทั้งหมดที่มีเท่านั้นเองหรือ?

ทุกครั้งที่ต้นแสดงลีลา, ผมจะรู้สึกพลุ่งพล่านอยู่ภายใน ไม่ใช่ความอิจฉา หากเป็นความชื่นชม บวกกับพลังกระตุ้นที่ขับเคลื่อนรุนแรงอันเนื่องมาจากการได้เห็นเขาเล่น รูปร่างอ้วนใหญ่ไซ้ มันทนอย่างเขายังมีศักยภาพเล่นได้ถึงเพียงนี้ แล้วหุ่นปราดเปรียวเป็นนักกีฬาอย่างเราจะหยุดกับที่ ไม่พัฒนาให้ก้าวหน้ากว่านี้ ดอกหรือ?

นอกจากต้นจะมาโชว์ชั้นเชิงที่สวนสาธารณะแล้ว เขายังชวนผมไปเล่นอีกวงหนึ่ง-บริเวณภายในพิพิธภัณฑสถานชาติติดกับสวนรมณีนาถ (หลายคนเรียกว่าสวนคุก) เขาให้กำลังใจว่าฝีมือของผมพอจะไปเล่นที่นั่นได้

การออกนอกวงประจำไปเสมือนการเปิดหูเปิดตา ได้รู้ได้เห็นกระบวนการทำของผู้อื่น ได้ย้อนมามองลีลาตัวเอง ได้เห็นข้อด้อยข้อเด่นของตน

ผมนับตัวเองว่าโชคดีที่ได้ร่วมเล่นวงสวนคู่นี้ด้วย หลายคนบอกว่าเป็นวงฝีมือดีที่สุดอีกวง เป็นรองเพียงวงสนามหลวงเท่านั้น

ผมออกจะแปลกใจพอสมควรที่ได้รู้ว่าขาตะกร้อที่นี่บ้างเป็นเจ้าของร้านเพชร บ้างเป็นเจ้าของร้านทอง นักธุรกิจแบบนี้ดูเข้ากันไม่ได้เลยกับตะกร้อ ยิ่งได้ดูลีลาการเล่นที่ทั้งนุ่มนวลทั้งแน่นอณแล้วช่างน่าประทับใจ แต่สิ่งที่ไม่คาดคิดยิ่งกว่านั้นคือเจ้าของร้าน

เพชรที่ว่า หรืออาจารย์วัฒนา วิเศษชาญเวทย์ ที่ผมรู้จักดีขึ้น
 ต่อมานั้นเคยป่วยเป็นอัมพฤกษ์มาก่อน ตอนที่เคยย่าแย่ที่สุดอย่า
 ว่าแต่ต้องมาฝึกฝนเล่นตะกร้อใหม่เลย ต้องหัดตั้งไข่กันก่อนเสีย
 ด้วยซ้ำ เรื่องราวของอาจารย์วัฒนาเป็นแรงบันดาลใจอีกประการ
 ของนักตะกร้อวงหน้าใหม่อย่างผม

เมื่อเล่นวงสวนศุกได้เดือนหนึ่งผมก็ฝืนถึงวงสนามหลวงอีก
 ครั้ง... คราวนี้ระยะทางดูช่างไกลเหลือเกิน โดยเฉพาะเมื่อได้รับ
 การชวนจากสมาชิกวงสวนศุกบางคนซึ่งไปเล่นวงสนามหลวงด้วย
 ในวันอาทิตย์

สนามใบพิน... ถึงวันจริงอาจไม่สนุก

วันอาทิตย์ที่ความฝันผมเป็นจริงนั้น ผมออกจากบ้านแต่ยังไม่
 สบาย รู้สึกถึงกระแสความตื่นเต้นเล่นพล่านในตัว ผมจึงมอง
 วงตะกร้อสนามหลวงตั้งแต่รถเมล์เลี้ยวโค้งก่อนจอดป้ายฝั่งตรงกัน
 ข้ามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ลงรถแล้วลมเย็นแผ่วมากระทบตัว
 ราวเตือนว่าหนาววเวียนมาอีกครั้ง--นั่นหมายถึงปีหนึ่งล่องผ่าน
 นับแต่วันแรกที่เพื่อนฝรั่งชี้ให้ดูตะกร้อวงนี้

แต่งตัวพร้อมเล่น (ตั้งแต่ออกจากบ้าน) หากใจยังไม่
 พร้อม... วงตะกร้อในฝันอยู่ตรงหน้า แต่ผมก้าวขาไม่ออก ท่วมทัน
 ภายในด้วยความประหม่า มองหาคนที่นัดกันได้ แต่เขายังไม่มา
 เห็นรุ่นพี่คนรู้จักจากวงสวนศุกคนหนึ่งกำลังเล่นอยู่ในวง เมื่อเห็น
 ผมเขากวักมือเรียกพร้อมส่งเสียงดัง: *เฮ้... มา เข้ามาเลย*

ผมเดินเข้าไปในวงด้วยอาการสั่นเทา ยกมือไหว้ทุกคน แต่
 เหมือนไม่มีใครสนใจนัก ผมแทบไม่เหลือความเชื่อมั่น ยิ่งดีที่จับคู่

กับรุ่นพี่คนนั้น-ที่รู้ผีเท้าและอุปนิสัยใจคอกันบ้างแล้ว พอคลาย
ความประหม่าไปได้ ครั้นบางคนพักเหนื่อยหรือมีขามาเพิ่มต้อง
เปลี่ยนคู่ ขาผมก็กลับดูทรยศเสียนี้ เล่นลูกออกท่าทางอะไรแทบ
ไม่ได้ ขึ้นแต่ลูกแปรรวมดาก็บิดเบี้ยวไปมา ออย่าว่าแต่น่ารำคาญ
สำหรับคู่เลย แม้แต่ตัวเองก็เซ็งหน่าย

ถ้าในวงสวนสราญรมย์ อากาการของผมไม่เสียหาย トラบโด
ที่เตะลูกเข้าวงเพื่อนฝูงก็พอใจ แต่สำหรับวงสนามหลวงแล้ว หาก
ไม่ 'แมนคู่' แล้วเป็นความย่าแยะถึงขั้นเล่นต่อไม่ได้ทีเดียว ด้วยว่า
แต่ละคู่มักได้ตอบกันไปมาหลายๆ เที้ยว ได้แสดงหลากหลายท่า
กระทั่งลูก 'เปลี่ยน' ไปเข้าทางของคู่อื่น (ไม่ว่าเพราะไม่ตั้งใจหรือ
ด้วยเจตนาเอื้อเฟื้อของคู่ที่เล่นอยู่ก่อนก็ตาม) ซึ่งจะเล่นในลักษณะ
การเดียวกัน

แต่สิ่งที่ผมปฏิบัติต่อคู่หน้าใหม่ (แต่รุ่นเก่า) คือ เปาะเปะ
โต้ตอบได้เพียงเที้ยวสองเที้ยว บางคราวเขาโยนลูกมาเพื่อเริ่มต้น
ใหม่ผมก็เตะเบี้ยวไปทางอื่นเสียทันใด ถือเป็นเรื่อง 'เสียหาย' ยิ่ง
ที่คนโยนไม่ได้เล่นลูกแรกเช่นว่า

ผมไม่ชอบเลยที่อุตสาห์ฝึกฝนมาเป็นแรมปี แต่ทำได้จริง
ราวไรฝีมือ ทั้งที่มันใจลึกๆ ว่ามีท่าเล่นยากๆ ที่ทำได้มากกว่านี้
ผมอยากให้เพื่อนร่วมวงรู้ อยากให้เขาประทับใจ แต่เมื่อแม้แต่ลูก
ง่ายๆ ผมยังทำได้ไม่ดี ใครเขาจะให้เครดิตมากกว่านั้นล่ะ

ความตื้อดิ่งในใจทำให้ผมหน้าด้าน เล่นท่ายาก-ลูกตบหลัง
ไปครั้งหนึ่ง ไม่เลวนักหรอก ลูกออกจากฝ่าเท้าอย่างแผ่วเบาไปตก
อยู่จุดเกรงใจกลางวงพอดี ไม่มีใครช่วย... *ที่นี้ไม่ค่อยว่องไวกัน
เลย-- ผมนึกในใจ แต่จับพลันผมก็หน้าชา 'รีบตบไวเกินไป'*
อยากจะแย้ง: ลุงข้าเองมาว่าผมผิดได้ไง-แต่ก็เฉยเสีย ผมยังไม่รู้

จักมักคุ้นกับผู้พูดสูงวัย ไม่แน่ใจว่านี่เป็นการแนะนำหรือตำหนิ หากเสียงก็ฟังห้วนชอบกลจนผมอยากจะเลิกเล่นกลางคัน

ต่อมาผมรู้จักลุงที่ทำให้ผมหน้าชากลางวงคนนั้นดี แบบเดียวกับที่สมาชิกประจำของวงสนามหลวงรู้จัก ด้วยว่าอาจารย์ ไหว (ไสว ยิ้มสำรวจ) เป็นตำนานสานสีบวงสนามหลวงมาตั้งแต่ ก่อนผมลืมตาดูโลก นั้นหมายถึงเกินกว่า 30 ปี คนดูหากได้เห็น ลีลาจากด้านหลังโดยไม่เพิ่งพิศหน้าตาแล้วละก็ผมเชื่อว่าไม่เชื่อ เด็ดขาดว่าอาจารย์ไหวอายุ 80 ปีแล้ว

ท่วงท่าคิดสรร-เข็นเชิงบรรจง

ผมดีใจที่ไม่ชิงเลิกราไปก่อนในวันนั้น...

ก่อนเที่ยงนั่นเอง ผมรู้สึกอุ่นขึ้น มิใช่เพราะแดดจ้า แต่ เพราะเห็นต้นที่เพิ่งแฉะเข้ามา ในเวลาไล่เลี่ยกันผมก็ได้เห็นคนร่วม สมัยเข้ามาร่วมวงอีก ๓ คน ไม่ใช่วัยรุ่น แต่ไม่ถึงวัยหนุ่มใหญ่

ท่าตะกร้อลีลา ท่าต้นหลัง

เข้าพม่า

สั้นหลัง

ศอกหลัง

อย่างผม ลีลาพวกเขาทำให้ผมตะลึงแลแทบจะลืมเล่นทั้งที่ยังอยู่ในวง...

คนหนึ่งมีลีลาการเล่นลูกที่อ่อนช้อย ไหลลื่น รวนางรำเงิ
ระบำกับตะกร้อ คนที่สองเล่นท่ายากๆ ได้อย่างง่ายดาย เป็น
ธรรมชาติ ดูน่าเฟลิดเฟลีน คนสุดท้ายเล่นได้ทั้งซ้ายขวาได้พอๆ
กัน ขวนจนรู้ว่าที่แท้ถนัดเท้าข้างไหนกันแน่

(ตอนนั้นผมคิด-ที่แท้ยังมีคนหนุ่มอีกมากมายที่ยังหลงใหล
ลีลาตะกร้อวง แต่แทบทุกคนในวงสนามหลวงกลับสรุปว่าไม่น่าจะ
มีใครอื่นอีก หากมีพวกเขาก็ต้องมาไขว้ผีเท้าที่นี่--ด้วยว่าวงสนาม
หลวงคือที่สุดของตะกร้อวงลีลาชั้นเยี่ยม)

เลิกลงท่ามกลางเสียงล่ำลាក់กันวุ่นวาย ผมแทบไม่ได้คุยกับ
ใคร คิดรวว่าถ้าผีเท้าต้อยก็อย่าเสียงดังทำนองนั้น หากถ้อยคำ
หนึ่งทีสร้างกำลังใจก็ดังมาจากคนแก่คนหนุ่มสมาชิกวงหลายคน:
อาทิตย์หน้ามาอีกนะ

ตบหลัง

ข้างหลัง หรือพระราม

ในแวดลอมของเหล่าอาจารย์

กลับไปพิจารณาผลงานตัวเองเจียบๆ ที่บ้าน ผมพบว่านอกจากจะโทษผีเท้าตัวเองแล้ว ผมยังอาจจะโทษอุปกรณ์ได้ด้วย ลูกตะกร้อวงสนามหลวงจะน้ำหนักเบากว่าที่ผมคุ้นชินอยู่ช่วงหนึ่ง เป็นเหตุให้ผมมักจะเตะลูกแรง-โด่งเกินไป หาซื้อตะกร้อแบบเดียวกันได้แล้วจึงลงมือซ้อมหนักคนเดียวแทบทุกวัน วันอาทิตย์ต่อมาผมรู้สึกเล่นได้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อาจเพราะฝึกฝนมากก่อนแล้ว ครั้งนี้เพียงปรับน้ำหนักการส่งลูกเท่านั้น

ครั้งที่ ๓ นั่นเองที่ผมรู้สึกได้รับความสนใจจากวงสนามหลวง โดยทั่วไปที่นี่จะเรียกผู้เล่นอาวุโสฝีมือดีว่าอาจารย์ บางคนมีกิตติศัพท์เลื่องลือไปทั่ว ลำพังได้มาเห็นลีลาจริงกับตามมกิติใจสุดขีดแล้ว แต่วันนั้นนักตะกร้อชั้นครูบางท่านขอเล่นกับผมตัวต่อตัว (แม้ผมจะออกตัวว่าได้ลูกไม่แม่นก็ไม่นำพา) ด้วยเห็นว่าผมเล่นเหนียวและว่องไวดี ไม่ต้องสงสัย... ผมตัวพองราวสำเร็จการศึกษา กำลังรับปริญญาบัตรจากมหาวิทยาลัย -และกำลังเรียนรู้หนักยิ่งขึ้นไปเพื่อความเป็นเลิศ โดยมีอาจารย์เหล่านี้แนะนำเพิ่มเติม

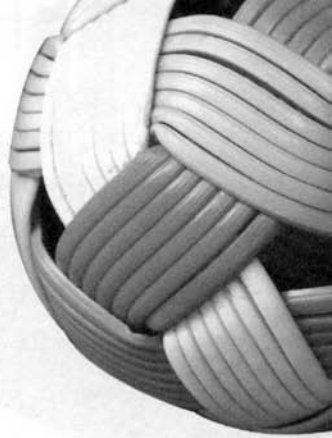
ตอนหยุดพักดื่มน้ำ ผมถึงกับอึ้ง... อาจารย์ ๓-๔ คนเข้ามา ห้อมหน้าห้อมหลัง พอรู้ว่าผมเล่นตะกร้อมาเพียงปีเดียวก็พากันชมว่าเร็วดี แนะนำให้เตะอย่างนั้นอย่างนี้ (ราวว่าผมเป็นดาวรุ่งมีพรสวรรค์) และผมได้รู้ยامنั่นเองว่าสมาชิกวงล้วนมีประสบการณ์เนิ่นนาน-อย่างน้อยดูเหมือนประมาณ ๔-๑๐ ปี ไม่ต้องกล่าวถึงอาจารย์วัย ๖๐-๘๐ ที่เริ่มเล่นกันแต่สมัยพ่อแม่ผมเป็นหนุ่ม (และผมยังไม่มาเยี่ยมโลกด้วยซ้ำ!)

ผมยิ่งเจียมตัว... แต่ก็เริ่มมั่นใจขึ้นเช่นกัน

ห้ามสูบบุหรี่
No Smoking

ไทยลีก
SANGSAK ANPAW

ร้อยกำพันลีลา

ท่าตะกร้อได้มาจากมวยไทยนั่นล่ะ-อาจารย์ตะกร้อท่านหนึ่งให้ความรู้แก่ผม (ตรงกับตำราที่ผมอ่านเจอ) การ 'สาดแข่ง-แทงเข้า' หรือแม้แต่ 'ศอกกลับ' จึงเป็นไปได้ในวงตะกร้อ

อีกท่านบอกว่าตะกร้อเป็นการออกกำลังกายที่บริหารอวัยวะแทบทุกส่วนของร่างกายครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้น่าคิดว่าทำไมกีฬาเก่าแก่เช่นนี้จึงดูสอดคล้องกับหลักการบริหารร่างกายแบบถ้วนทั่วตามแบบสมัยใหม่อย่างประหลาด

(แต่ก็พิลึกพอกัน-ทำไมเพื่อนร่วมสมัยส่วนใหญ่ของผมคุ้นเคยแต่เกมกีฬาลีลาฝรั่งทั้งนั้น ตะกร้อวงเป็นอะไรที่อยู่นอกวงชีวิตคนรุ่นใหม่เสียแล้ว)

ตะกร้อวงมีวิวัฒนาการมายาวนาน นักตะกร้อแต่ละยุคและละรุ่นได้พัฒนาท่าทางการเล่นที่สะท้อนให้เห็นถึงความช่างคิดช่างสร้างสรรค์ราวศิลปะชั้นเลิศ นักตะกร้อชั้นครูไม่เพียงแต่ชำนาญการใช้เท้า, หัว, ศอก, เข้า, ไหล่ เท่านั้น หากยังสามารถแสดงท่าพลิกแพลงยากขึ้นไป อันเป็นการยกระดับความน่าท้าทายและความสนุกสนานอย่างมีศิลปะ ทั้งยังตั้งชื่อท่าตามลักษณะที่เล่น เช่น ลูกขึ้นม้า, ลูกกบเต็น, ลูกพับเพียบ, ลูกมะนาวตัด เป็นต้น

ความน่าท้าทายไม่สิ้นสุดลงเพียงนี้ นักตะกร้อที่ซ้ำของ สามารถทำบ่วงมือ (ใช้มือทำวงเป็นบ่วง) ประกอบท่าต่างๆ ให้ลูก ตะกร้อลอดผ่านไปได้อีกด้วย

บางตำราระบุว่า ลีลาการเล่นตะกร้อทั้งพื้นฐานและพลิกแพลงมีมากมายร่วม ๓๐ ท่า หากแต่นั้นเป็นท่ามาตรฐานที่ใช้แข่งขันตะกร้อลอดบ่วงเท่านั้น ซึ่งไม่เหมือนกันเลยทีเดียวกับตะกร้อวงที่มีการพลิกแพลงแตกดอกออกช่อไปจากท่ามาตรฐานอีกนับไม่ถ้วน เช่น เช่าพม่า, ดิดด้วยขาพับ, เขียดพุงหลาว, บั้นท้ายลีลา เป็นต้น ท่าบางท่าเหล่านี้อาจไม่รู้จักกันในวงกว้าง แต่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์และความเป็นไปได้ที่น่าสนใจของท่าทางการเล่นตะกร้อวง

สุดยอดลีลา

สั่งสอนสืบสานกันมาในแวดวงว่า ท่วงท่าหรือลีลาที่โดดเด่นของการเล่นตะกร้อวง ประกอบด้วยหลัก ๔ ประการ, ผูกเป็นคำคล้องจองให้จำง่าย: เหนียวแน่น, แม่นคู่, ความตา, ท่ามาก

ว่ากันโดยพิสดารขึ้น, *เหนียวแน่น* คือการรับลูกให้ได้ยอดดี ไม่ทำลูกเสียง่าย รวมทั้งช่วยแก้ไขลูกที่กำลังจะตายหรือที่หลุดออกนอกวงให้กลับมาให้เพื่อนเล่นอีกได้ *แม่นคู่* คือ การพยายามได้ลูกไปมาให้ตรงคู่ของตัวเองเป็นหลัก เว้นแต่เป็นการเล่นลูกแก้ไขที่อาจส่งให้ใครก็ได้ที่อยู่ในตำแหน่งที่เล่นได้ดีกว่าคู่ของเรา *ความตา* หมายถึง การฝึกฝนท่าทางการเล่นให้สวยงาม มีสง่าเป็นที่ผลิตเพลินเจริญตาแก่ผู้ชม และ *ท่ามาก* หมายความว่า สามารถเล่นได้อย่างมีลวดลายหลากหลายกระบวนท่า ไม่ซ้ำซากเพียงท่าเดิมท่าเดียวอยู่รำไป

นักเตะกร้อลีลา
ต้องพัฒนาฝีมือสายมือตลอด
เขามีเพื่อนร่วมวงคอยสนับสนุน

ยากยิ่งนักที่ผู้ใดจะสามารถแสดงลีลาได้ครบถ้วนทั้งสี่ประการ เนื่องจากนักตะกร้อผู้นั้นต้องชำนาญ ผ่านการฝึกปรืออย่างหนักเป็นเวลายาวนาน นอกจากนี้ ลักษณะลีลาแต่ละประการมักจะต่อต้านกันเอง เช่น หากจะเล่นให้เหนียวแน่นก็หมายถึงมักต้องสละลีลาดูงามตาไป หากจะให้แม่นคู่ก็อาจหมายถึงเล่นท่ามากไม่ได้ เป็นต้น

ลีลาโครลีลาบัน

ตะกร้อมีมากมายกระบวนท่า หลากหลายลีลา ให้เลือกเล่นได้ตามบุคลิกลักษณะของผู้เล่น คนพอมเพรียวว่องไวอาจเล่นได้คล่องแคล่ว พลิวไหว คนอ้วนอาจเคลื่อนไหวอู้อัยแต่ก็สามารถปักหลักเล่นโดยอาศัยความแม่นยำแน่นอน (เว้นแต่คนอ้วนอย่างตัน ซึ่งทั้งว่องไวทั้งพลิวไหวเมื่อออกลวดลาย)

คนหนุ่มอาจดูแข็งกระด้างในการแสดงท่า หากเรียวแรง แข็งขาและข้อเข่าอาจดีกว่า สามารถทำท่ากระโดดโลดเต้นได้โดย

ท่าตะกร้อลีลา

เข้าไขว้

ขึ้นม้า

พับเพียบ

ไม่เจ็บตัว ขณะคนสูงวัยพึงพาความสุขุมที่สั่งสมมาเล่นกระบวนท่า
สง่างามได้

ในวงตะกร้อจึงมักหลากหลายด้วยบุคลิกภาพ ซึ่งแสดงออก
ตามท่วงท่าสารพัด และแม้แต่ท่าที่เรียกชื่อเดียวกัน รายละเอียด
ของแต่ละคนก็มักต่างกันออกไป ตามแต่ใครจะชอบหรือถนัด
เรียกได้ว่าเป็นลีลาเฉพาะบุคคล

แต่บางครั้งก็มีข้อยกเว้น-ครั้งหนึ่งผมไปเล่นต่างวงร่วมกับ
เซียนตะกร้อวงวัยผู้ใหญ่ ผมออกตัวว่าเป็นมือใหม่ แต่เล่นลูกยาก
ท่าหนึ่งซ้ากันได้หลายรอบ (คงจะบังเอิญ) คำถามหนึ่งตั้งขึ้นมา
ว่า-อาจารย์คุณบอกรึเปล่าว่าท่านนี้เรียกว่าอะไร ผมตอบว่า-ถ้าผม
ไม่เข้าใจผิด เรียกว่าลูกแป้ไขว้บัววงมือ แต่ที่จริงผมไม่ได้เป็นศิษย์
อาจารย์ท่านไหนนะครับ

ผู้อาวุโสมองผมอย่างหมั่นไส้ พูดเน้นหนัก: แค่ยกขากรู้แล้ว
ว่าเป็นลูกศิษย์ใคร ทำให้ผมงุนงงและพยายามถามไถ่ว่าลีลาผม
เหมือนใคร แต่ไม่มีใครให้คำตอบชัด จนผมสรุปว่า ช่างเถอะ...
เอาเป็นว่าเหมือนอาจารย์สักคนก็แล้วกัน และนั่นก็น่าภูมิใจ
พอแล้ว.

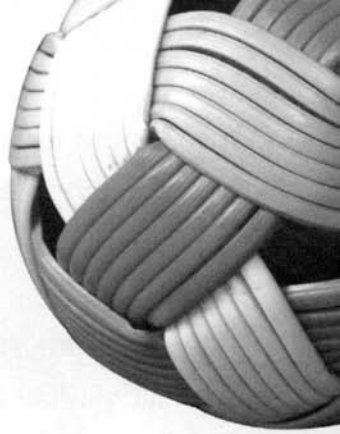
มะนาวตัด (ภาพต่อเนื่อง)

ไทยดีลา

WALL'S

ไต่เวลาโซ่ว

ตะกร้อวงมีเสน่ห์หนึ่งซึ่งชวนติดใจ: เป็นการละเล่นที่มีองค์ประกอบของกีฬาและศิลปะในขณะเดียวกัน วงตะกร้อฝีมือดีจึงเป็นเวทีแสดงลวดลายเอกลักษณ์ของแต่ละคนพอๆ กับการแสดงลีลาโดยรวมของวง

มีเวที มีผู้แสดง ก็เป็นธรรมดาที่ (มัก) มีผู้ชม...

นักตะกร้อคือคนสามัญ เมื่อมีสายตาจ้องมองมาขณะวาดลีลา, ตามประสาปุณฺชนก็ย่อมเกิดความพึงใจ ภาคภูมิใจในฝีมือตัวเอง นักเข้าอาจต้องการให้ผู้ชมประทับใจ-ซึ่งหากมีมากไปก็มักทำให้เกร็ง กลายเป็นฟอร์มตกไปเลยก็เกิดขึ้นบ่อย โดยเฉพาะนักตะกร้อฝึกใหม่ ลีลายังไม่ลงตัว

หากบางวัน (โดยเฉพาะยามครึ้มฟ้าครึ้มฝน-ผู้ชมไม่ออกนอกบ้าน) อาจหาผู้ชมไม่ได้ สมาชิกวงต้องหันมาชม-ให้กำลังใจกันเองก็มี

โซ่วประจำ

จะว่าไปแล้วผมไม่ได้มีที่พักใกล้สวนสาธารณะนัก ยิ่งบาง

วันรดดินหน้ากระยะทางก็ยิ่งเหมือนไกลขึ้น แต่มีหลายเหตุผลที่ชักนำผมให้อยากไปเล่นตะกร้อที่นั่นแทบทุกเย็น อย่างหนึ่งคือที่นั่นมีผู้ชมเสมอ (ผมกล้าพูดว่าวงสวนสราญรมย์มีผู้ชมประจำจำนวนหนึ่งเลยละ)

เย็นหนึ่งผมซ้อมเตะตะกร้อคนเดียวในสวนสราญรมย์ อุณหภูมิเครื่องขณะรอเพื่อนร่วมวง สองสาวหน้าตาสดใสในชุดนักศึกษาเดินรี่เข้ามาตรงหน้าผม ทั้งสองห้อยคอพระพุทธรูปด้วยกล้องถ่ายรูปและอุปกรณ์ คนหนึ่งพูด- ขอถ่ายรูปนะคะ พี่ไม่ต้องทำอะไรแค่เล่นไปเรื่อยๆ อีกคนก็ยิ้ม ราวเรารู้จักกันมานาน แต่ผมยินดีเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ทั้งที่เหงื่อไหลไคล้อยด้วยอากาศร้อนจัด แต่ผมก็พยายามจัดสีหน้าให้ดูว่ายิ้มแย้มสุขใจ (อยากให้ภาพออกมาดี ๆ - ทั้ง ๆ รู้และชินเสียแล้วละ ว่าถึงอย่างไรผมคงไม่ได้คุณภาพเช่นเคย)

แต่แล้วก็มีจังหวะหนึ่งซึ่งผมลังเล พวกเธอขอให้ผมถอดเสื้อออกแล้วทำท่าติดตะกร้อสัก ๒-๓ ท่า อาจเป็นชุดนักศึกษา หรือไม่ก็เพราะเข้าใจไปเองว่าเนื้อตัวของผมอาจเป็นองค์ประกอบศิลป์บางอย่างได้ ผมจึงยอมตาม-ด้วยความขวยเขิน ต่อเมื่อตากลองสองสาวเดินจากไป ผมจึงยิ้มได้เต็มที่: หลอกตัวเองเล่น ๆ ว่าเป็นดาราได้เหมือนกัน แต่ไม่กินาทีเลย เจ้าหน้าที่สวนคนหนึ่งเดินเข้ามาประกบผม บอกว่าห้ามเปลือยเปล่าเนื้อตัวที่นี่-มันเป็นกฎ

นอกจากผู้ชมประจำคนไทยแล้ว ที่นี่ยังจะมีฝรั่งต่างชาติมาเที่ยวบ่อย ระยะเวลาเมื่อผีเท้าพอตัวแล้ว เราจึงมักตกเป็นเป้าสายตา (และกล้องถ่ายรูป, วิดีโอ) เสมอ บางครั้งฝรั่งหาคำว่าตะกร้อในหนังสือน่าเที่ยวไม่เจอ ใครสักคน (มักเป็นผม) ต้องโดดออกจากวงมาพูดไปฟ้อไปอธิบายกันตามเจ้าบ้านที่ตี หนุ่มต่างดาว

ผู้ชมมักจะเพลิดเพลินเจริญตาไปกับลีลาตะกร้อที่หาดูได้ยากในปัจจุบัน

หลายคนก็มักนึกสนุกตามคำชวน เข้าร่วมวงอย่างตื่นเต้นพร้อม
ทำท่าประกอบให้แฟนถ่ายรูป เราเห็นภาพเช่นนี้ประจำ

วงสนามหลวงก็คล้ายกัน ผู้สัญจรไปมา ทั้งไทยทั้งฝรั่งต่าง
อดแวะดูไม่ได้ นักตะกร้อวงก็มักเอาใจด้วยการอวดลีลาท่าแปลกๆ
บางวันวงนี้อาจมีผู้ขมนับแต่หลายสิบถึงนับร้อยๆ มุงกันดูก็มี หาก
เป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยเฉพาะวันแรงงาน สนามหลวงมุมที่วง
ตะกร้อเล่นกันนั้นจะคลาคล่ำไปด้วยผู้คนล้มหลาม มุงกันดู ส่ง
เสียงเฮฮาชอบใจ กองเชียร์บางกลุ่มถึงกับหาเสื่อเสาดมานั่งนอนดู
เลยทีเดียว

โรดโชว์

ช่วงเทศกาลสงกรานต์ปีนี้ผมต้องเดินทางบ่อยกว่าที่เคย-
ด้วยเหตุผลที่เพื่อนคนไทยก็ไม่เคยคาดคิด: ผมต้องไปโชว์ลีลา

เตะกร็องหลายแหล่งแห่งที่ อาจารย์นอ นำทีมพวกเรา ๔-๕ คนไป แสดงการเตะเตะกร็องที่กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเราเล่นกันกลาง แดดยามบ่ายแก่ในสนามฟุตบอล ตกเย็นเราเร่งเดินทางฝ่าการ จราจรคับคั่งไปแสดงต่อที่ถนนข้าวสาร คราวนี้เราไม่ได้ทันได้เล่น อะไรมาก ด้วยมีเวลาจำกัด และเน้นให้อาจารย์นอได้โชว์ติดเตะกร็อง แน่นอนว่าฝรั่งมังค่าฮือฮากันพอสมควร

ก่อนหน้าผมไปเล่นที่สนามหลวง, อาจารย์นอเคยให้ผมไป ร่วมโชว์ ๒ ครั้ง ง่ายๆ เพียงการช่วยเล่นคู่และป้อนลูกนิ่งๆ ให้ อาจารย์ได้เล่นท่าแปลกๆ ยากเท่านั้นเอง ซึ่งผมทำได้ดีเฉพาะครั้ง แรก ครั้งหลังผมทำอาจารย์แทบจะล้มการโชว์ของอาจารย์ไปเลย (อาจารย์นอคงเข็ด... ไม่ชวนผมไปโชว์เสียนาน)

วันหยุดสุดท้ายของช่วงสงกรานต์ เรามีงานโชว์อีกครั้งที่ เมืองแปดริ้ว โดยการเชิญของอาจารย์นักเตะกร็องลอดบ่วงคนหนึ่ง ที่ได้ไปดูและประทับใจพวกเราที่วังสนามหลวง เราได้แสดงในงาน ประจำปีของจังหวัด อันเป็นประสบการณ์ที่น่าจดจำ

ท่าเตะกร็องลีลา

แปะขวับ่วงมือ

พับเทียบบ่วงมือ

ตบหลังบ่วงมือ

น่าแปลกใจ... แทบทุกครั้งที่พบความตื่นเต้นใหม่ๆ ในการเล่นตะกร้อวง ผมก็มักได้รับรู้เรื่องน่าเศร้าด้วย...

ผมได้รู้ต่อมาว่าการแสดงตะกร้อวงและตะกร้อพลิกแพลง (การติดตะกร้อ) ตามเทศกาลงานรื่นเริงในอดีตเป็นสิ่งแพร่หลายแต่ระยะหลังๆ ไม่เป็นที่นิยมกันมากนัก นอกจากจะหานักตะกร้อขึ้นดียากแล้ว ค่าตอบแทนก็มักน้อยไม่คุ้มค่าใช้จ่าย ทั้งไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเท่าที่ควร.

ข้างเท้าบ่วงมือ

ขึ้นม้าบ่วงมือ

ตะกร้อวงใหญ่

ถ้าเราโยนอะไรสักอย่างขึ้นไปเบื้องบน ทุกคนรู้--ไม่ช้าก็เร็ว มันต้องตกลงมาเบื้องล่าง นี่เป็นกฎแห่งแรงโน้มถ่วงของโลก เกณฑ์แห่งธรรมชาติ หรือหลักแห่งสัจธรรม ตามแต่ใครจะเรียก แต่ในวงตะกร้อ นั่นคือลูกเสีย, ลูกตาย -ที่ผู้เล่นทุกคนไม่ยอมทำให้เกิดขึ้น ไม่อยากเห็นใครทำให้เกิดขึ้น

ทุกคนจึงร่วมแรงประคับประคองกันเต็มที่ แต่ละคราวเตะต่างบรรจง กระนั้นลูกก็ยังตกดินอยู่รำไป-ตามกฎเกณฑ์ โดยเฉพาะวงตั้งใหม่, ยิ่งตกบ่อยครั้ง

แต่นักตะกร้อวงที่แท้ไม่กังวล ไม่เคยหมดสนุก-กลับรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่าท้าทายยิ่งขึ้นไป พวกเขารู้ว่าตะกร้อไม่ใช่เป็นเพียงเกมเพื่อสุขภาพกาย แต่เป็นการละเล่นที่ส่งเสริมจิตใจกันและกัน มีน้ำใจควบคู่กับเกรงใจ ไม่ใช่เกมแห่งการย้ายปีศา แต่เป็นเวทีแห่งมนุษยสัมพันธ์

ผมต้องบอกความจริงอีกอย่างด้วย: มันไม่ได้เป็นเช่นนี้ทุกวง, ผมกำลังพูดถึงวงที่ดีต่างหาก

มองจากในวง... ถึงลีลาร่วมสมัย

อาจเพราะหมกมุ่นกับการเล่นตะกร้อมากเกินไป, บ่อยครั้งใน

ระยะหลังๆ ผมหันไปยิ้มให้คนรอบข้าง: บนรถเมล์, ข้างถนน, ในสวน ฯลฯ เพียงแต่เผลอเผลอคิดไปว่าพวกเขาเป็นเพื่อนร่วมวง!

ว่าแต่ว่าจริงหรือไม่... แท้ที่จริงเราทุกคนก็ใช้ชีวิตเหมือนกันกำลังเล่นตะกร้อวง

ครูตะกร้อท่านหนึ่งเปรียบเทียบให้ผมฟังว่า วงตะกร้อคือแบบจำลองของผู้คนในชุมชน ลูกตะกร้อที่โยนขึ้นไปคือปัญหาหรือเรื่องที่ต้องจัดการร่วมกัน การเล่นตะกร้อวงในสมัยก่อนเก่าอาจถือเป็นเวทีการกล่อมเกล่าฝึกฝนให้สมาชิกวง (คนในชุมชน) ทำงานร่วมกัน วงตะกร้อเป็นลานสาธารณะในการแสดงออกซึ่งการดูแลจิตใจกันและกัน ฝึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมก่อนผลประโยชน์ตน... ทำนองเดียวกับการพยายามไม่ให้ลูกเสียหรือตกตายยอมมาก่อนการอวดลีลาทำเฉพาะตัวนั่นเอง

บางทีผมก็ถามตัวเองว่า-การเล่นตะกร้อวงและจุดมุ่งของมันยังจะสอดคล้องกับยุคสมัยอยู่หรือไม่? ซึ่งผมคงตอบแทนเพื่อนๆ ร่วมสมัยไม่ได้

ผมรู้แต่ปัจจุบันชีวิตผมไม่เพียงแต่ 'สนุก' เท่านั้น ผมถึงกับ 'สุข' กับมันเลยทีเดียว

อ้อ... ผมหมายถึงทั้งตะกร้อวงเล็กและตะกร้อวงใหญ่--ตามลำดับครับ

ก่อนจะจากกันไป

ขณะผมคิดข้อความทิ้งท้ายอยู่นี้ ผมนั่งใจลอยคอยรถเมล์ป้ายฝั่งตรงกันข้ามกับวงตะกร้อสนามหลวง ที่เพิ่งเลิกวงกะทันหัน แม้จะเริ่มเล่นกันเพียงไม่กี่วันไรก็ตาม มองฝ่าสายฝนหนักออกไป

การช่วยกันอย่างถึงที่สุดเพื่อไม่ให้ลูกตาย ทำให้เกมสนุกยิ่งขึ้น

ผมเห็นความเขียวเข้มของแถวมะขามใหญ่น้อยเรียงราย หางนกยูงข้างวงตะกร้อก็เขียวครึ้มเช่นกัน มันทั้งดอกสีส้มสีแดงไสวไปสิ้นหลายเพลาล้วนแล้ว ในหน้าฝนเช่นนี้ธรรมชาติก็งามไปอีกแบบ

ครู่หนึ่งก่อนนี้, วงตะกร้อถูกโจมตีด้วยภัยในฤดูมรสุม ต้องกระเจิดกระเจิง ผมโบกมือ-ไม่ทันยกมือสวัสดิ์-ลาทุกคน รีบวิ่งหาที่กำบังฝน ผมไม่ได้พูดได้อื่น หรือแม้แต่จ้องมองในแววดาใครหรอก แต่รู้ว่าสมาชิกวงมีสัญญาเช่นเคย: วันอาทิตย์หน้าเจอกันอีก

หลายครั้ง, ทั้งๆ กำลังสนุกในวงตะกร้อ--โดยเฉพาะวงสนามหลวง ผมก็อดคิดเศร้าๆ ไม่ได้ ดันเคยพูดว่าแต่ละปีขาตะกร้อจะหายไปอย่างน้อยคนหนึ่งหรือสองคน อาจเป็นการจากไปในฐานะผู้เล่น--ไม่อาจฝึกสังขารเล่นต่อ หรืออาจเป็นจากกัน (ในฐานะเพื่อนเล่น) ตลอดไป ขณะที่ ๒-๓ ปีข้างหน้าจะมีขาใหม่มาร่วมวงสักคน

พอแต่ดรัมมดกทีไหนๆ ก็ตั้งวงเตะกร้อได้ไม่ยาก

ขาเก่ามักอายุมาก ขาใหม่มักใจร้อน ทั้งสองประเภทต่างมี
แนวโน้มจากวงไปโนไม่ช้า สมาชิกวงจึงลดลงๆ แต่ละปี โดยไม่มี
ทีท่าดีขึ้น

แต่ในความเศร้าสร้อยใจหายนั้น ผมก็รู้สึกพิเศษเช่นกัน...
คงไม่เล่นนักหกรอกหากเราจะได้ร่วมเป็นประจักษ์พยาน ได้เห็นชัด
ถึงการสิ้นสุดพันธุ์ของเตะกร้อวงลีลาโบราณที่กำลังเกิดขึ้นต่อหน้า
ต่อตา

ท่าเตะกร้อลีลา

ติดชอกคอ

ติดปลายนิ้ว

ติดปลายศอก

ติดพับหลัง

ผมรู้ดี-เช่นเดียวกับทุกคนรู้-ว่า ถ้าเราโยนอะไรสักอย่างขึ้นไปเบื้องบน --ไม่ช้าก็เร็วมันต้องตกลงมาเบื้องล่าง นี่เป็นกฎแห่งแรงโน้มถ่วงของโลก

ตะกร้อก็มีชะตากรรมเดียวกัน

แต่ตราบดีเร็วแรงยังมี ผมคนหนึ่งล่ะจะพยายามประคับประคองเต็มที่ไม่ให้มันตก (แม้อาจดูรุ่มร่ามในยามแก่) ยินดีเป็นคนสุดท้ายที่จะวิ่งไล่... กอบกู้ไม่ให้ลูกตาย

ก็ผมเป็นนักตะกร้อวงนี้... ทำแบบนี้ถือเป็นเรื่องตลก.

ตีดหน้าผาก

ตีดหลังเท้า

ตีดหลังคอ

อาจารย์นอ

เขียนพลิกเพลงตะกร้อตัวจริง

หนึ่งเดียวในประเทศไทยที่หลงใหลลีลาตะกร้อจนยึดเป็นอาชีพได้ อาจารย์นอเคยเล่นตะกร้อลอดบ่วงมาก่อน ชอบความท้าทายจึงหัดเล่นตะกร้อพลิกเพลงและติดตะกร้อ เก่งได้ที่แล้วหันมาใช้ลูกเปตองเป็นอุปกรณ์แทนลูกตะกร้อ ทั้งเดาะทั้งติดนี่ที่เบ้าตา หู และสันจมูก เคยไปโชว์ตะกร้อในหลายประเทศ รวมทั้งได้ออกรายการโทรทัศน์บ่อยๆ ตะกร้อเป็นชีวิตจิตใจอาจารย์นอมากกว่า ๓๐ ปี นอกจากเป็นตำนานนักตะกร้อพลิกเพลงแล้ว อาจารย์นอยังได้ชื่อว่ามีอุปนิสัยใจคอดีแบบไทยแท้ ทั้งมีน้ำใจนักกีฬาเต็มหัวใจ

เริ่มต้นเล่นตะกร้อได้อย่างไร?

ชอบกีฬามาแต่เด็กแล้ว เคยติดทีมฟุตบอลโรงเรียน มวยก็ชอบ ช่วงที่ทำร้านอาหาร ทีมตะกร้อลอดบ่วงทหารอากาศมากินที่ร้านบ่อย ผมก็ได้ตามไปดูเขาเล่น สนุกสนมกัน จนเขาชวนให้เล่นด้วย ตั้งแต่เล่นยังไม่เป็น ซ้อมอยู่ปีกว่าก็ติดทีมทหารอากาศ ตระเวนแข่งไปทั่วพักใหญ่ พอเด็กรุ่นใหม่มาแทนที่ผมก็เบนเข็มหันมาเล่นตะกร้อพลิกเพลง

ทำไมต้องเล่นฟลิกแพลงหรือติดตะกร้อ ฟักพูนกับใคร?

เราสนุกกับตะกร้ออยู่แล้ว ยิ่งได้ทำท่าฟลิกแพลงก็ยิ่งมีความสุขกับมัน ไม่ค่อยมีใครเล่นติดตะกร้อหรือเล่นฟลิกแพลง เพราะมันยากมานานะพวกเพียรกันนาน ผมฝึกฝนการติดตะกร้อลูกเดียวก่อนจากอาจารย์อาหะมะ วันทอง ต่อมาก็ฝึกติดหลายลูกด้วยตัวเองจากรูปภาพสมัยรัชกาลที่ ๗ ของอาจารย์คนหนึ่ง ทุกวันนี้หานักติดตะกร้อได้น้อยมาก มีอยู่ไม่เกิน ๔-๕ คน น่าเสียดายถ้ามันจะสูญหายไปโดยไม่มีการสืบทอด

นอกจากเล่นจนกลายเป็นอาชีพแล้ว ตะกร้อให้อะไรอื่นแก่อาจารย์บ้าง?

แน่นอน ตะกร้อทำให้เรามีปฏิกริยาว่องไว ทั้งสายตาหรือส่วนอื่นๆ ของร่างกาย เวลาเล่นนอกจากต้องรวดเร็วแล้วยังต้องอ่อน

ชื่อจริง ผจญ ภู่งยุทร อายุ ๕๘ ปี

อาชีพ นักแสดงตะกร้อฟลิกแพลง วิทยากรตะกร้อ

ข้อยสวยงามด้วย ตะกร้อเป็นการออกกำลังกายที่ถูกหลักการการเคลื่อนไหวร่างกายทุกสัดส่วน ส่งเสริมให้มีจิตใจดี มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนฝูง ตะกร้อสอนอะไรผมอีกเยอะ โดยเฉพาะในวงถ้าเราลองสังเกตดูให้ดี แต่ละคนมีลีลาท่าทางต่างกัน บ่งบอกอุปนิสัยใจคอได้อย่างดี บางคนชอบแย่ง บางคนชอบแบ่ง (ให้เล่น) บางคนชอบเล่นท่า บางคนชอบขงให้เพื่อนเล่น บางคนใจร้อน บางคนใจเย็น วงตะกร้อเหมือนลานฝึกมนุษยสัมพันธ์

เริ่มจากท่าง่ายๆ ก่อน คาดหวังว่าให้ได้ออกกำลังกายใหม่ๆ แค่นี้ก็ตรงคู่ ได้โต้ตอบกันไปมาก็นุกแล้ว พอพื้นฐานดี คล่องตัวขึ้นก็ค่อยหาท่ายากขึ้นไป ยิ่งทำท่ายากขึ้นได้ เราจะมีความสุขกับตัวเองและสนุกกับเพื่อนร่วมวง ไม่น่าสักวันอาจเป็นแบบผม... วันไหนไม่ได้เล่นเอง ก็ขอให้ได้เห็นคนอื่นเล่น ไม่เช่นนั้นหงุดหงิด

อาจารย์ไหว

ซูเปอร์คุณต่านักตะกร้อ

คนรุ่นตารุ่นปู่ทั่วไปมักลุกนั่งย่างเดินไม่สะดวก หูตาฝ้ามัว เจ็บป่วยออกๆ แอดๆ แต่อาจารย์ไหวนอกจากจะกระฉับกระเฉงทั้งกายใจแล้ว ยังมีลีลาตะกร้อที่คนหนุ่มส่วนใหญ่เห็นแล้วเป็นได้อายเล่นมาหมดทั้งวงเล็กวงใหญ่ ในวัยหนุ่มเคยติดทีมลอดบ่วงการทำเรือแห่งประเทศไทย รวมประสบการณ์ตะกร้อร่วม ๖๐ ปี ใครได้ร่วมวงตะกร้อจะยอมรับความแข็งแกร่ง อารมณ์ชอบสนุกสนานของอาจารย์ไหวได้ดี แต่หากได้นั่งรถอาจารย์ไหวแล้วละก็ประกันได้เช่นกันว่าจะรู้สึกวูบวาบหวาดเสียวด้วยลีลาการขับแบบลีมวัยของอาจารย์-ที่คงคิดว่าตัวเอง ๒๘ (ทั้งที่ความจริง ๘๒)

เริ่มต้นเล่นตะกร้อได้อย่างไร?

ชอบ เพราะตะกร้อเป็นกีฬาที่สนุก ได้ออกกำลังดี ทุกส่วน ได้เที่ยวด้วย เพื่อนบางคนกระเช้าว่าหาเรื่องหนีเมียไปเที่ยวต่างหาก ก็ถูกอยู่บ้าง เพราะสาวๆ สมัยนั้นชอบผู้ชายเล่นตะกร้อ แต่ผมก็ไปเล่นตะกร้อออกกำลังหรือแข่งขันจริงๆ ครั้งหนึ่งแม่บ้านไม่เชื่อว่าที่กลับบ้านมีด่าทุกคืนเพราะไปเล่นตะกร้อที่นั่นที่นี้ ผมเลยพาไปดู บังเอิญที่ที่ไปเย็นนั้นยุ่งชุมชะมัด คนเล่นไม่เป็นโรมาก แต่

คนดูนี่ลีทนุงไม่ไหว จากนั้นเมื่อกี๊ไม่ติดใจตามไปดูอีก ผมก็เลยสบาย แต่ไปเล่นที่ไหนแล้วได้ของขำร่ายกลับมาก็เอามาฝากที่บ้านไม่เคยขาด

เล่นมายาวนานมาก ตะกร้อต้องมีอะไรดีเป็นพิเศษ?

ผมไม่เคยมีโรคภัยไข้เจ็บ ที่จำได้เคยไม่สบายมากที่สุดครั้งเดียวเกี่ยวกับกระเพาะหรือลำไส้ แต่ไม่นานก็หาย ชีวิตผมไม่เคยห่างตะกร้อ พอเตะลอดบ่วงสู้เขาไม่ได้แล้วก็ไม่เลิก หันมาเล่นวงเล็กทำงานเครียดๆ มีนๆ ถ้าได้มาเล่นตะกร้อสักพักก็จะรู้สึกดีขึ้น ไม่สบายนิดๆ หน่อยๆ เตะกับเพื่อนในวงเดี่ยวเดียวก็หาย ตะกร้อทำให้หูตาไว อย่างขับรถนี้แวนไปแวนมาสบายมาก เล่นตะกร้อทำให้ได้รู้จักเพื่อนฝูงเยอะแยะ ที่ยังไม่ตายก็คบหาสมาคมกันถึงทุกวันนี้

ชื่อจริง ไสว ยิ้มสำรวย อายุ ๘๒ ปี

อาชีพ เป็นอดีต! (เกษียณจากทุกงานแล้ว)

สนุกสุด...
สนุกสุด!

www.thaihealth.com

กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.

31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60.

61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70.

71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80.

81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90.

91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

มีบ้าง น้อย ที่เล่นก็ไม่ค่อยสู้ ไม่ไหวแล้ว เหลือแต่ผม ก็ยังสู้ ยังสนุก แต่รู้กำลังรู้สภาพตัวเองเหมือนกัน ไม่ฝืนถ้ารู้สึกไม่สบาย

เล่นกันเลย เล่นกันให้มาก ๆ จะเล่นตะกร้อหรืออะไรก็แล้วแต่ กีฬานี้มันยากพิเศษจริงๆ สุขภาพของเราเราเองต้องหมั่นดูแลรักษา คนที่ชอบกินก็ต้องวิธีออกกำลังกายเพื่อไม่ให้อ้วนเกินไป คนที่เล่นกีฬาไม่เป็นเลยอย่างน้อยก็ขอให้เดินเข้าไว้ เด็กๆ ก็ต้องปลุกฝังให้รักเล่นกีฬา อย่างหลานชายของผม ๒ คน เป็นนักว่ายน้ำทีมชาติ (พัทญญ และคุณากร ยิ้มสำรวย) พ่อแม่เขาให้หัดว่ายน้ำมาตั้งแต่ ๔ ขวบ

อาจารย์วัฒนา

เตะอัมพฤษด้วยลีลาตะกร้อ

อาจารย์วัฒนาเล่นตะกร้อวงมาเกินกว่า ๕๐ ปี ถ้าไม่บอก คนทั่วไปหรือแม้แต่เพื่อนร่วมวงบางคนก็ไม่รู้ว่า อาจารย์วัฒนาเคยถูกภัยอัมพฤษโจมตีจนแทบเอาชีวิตไม่รอด อันเนื่องจากหลอดเลือดใกล้แกนสมองตีบตัว โรคนี้ไปโรงพยาบาลทันต่งหือ ทั้งการไม่สูบบุหรี่ไม่ดื่มสุราทำให้ร่างกายฟื้นตัวได้เร็วกว่าปกติ การเล่นตะกร้อเป็นกายภาพบำบัดที่ได้ผลเกินคาด นอกจากจะหายจากอัมพฤษแล้ว วงตะกร้อได้กลายเป็นวงสังคมที่ดี เพื่อนๆ มักล้อว่าอาจารย์วัฒนาช่างเจรจาในวงตะกร้อ นิดกับตอนอยู่บ้านที่มักจะไม่ค่อยมีอะไรพูด

เริ่มต้นเล่นตะกร้อได้อย่างไร?

แต่ก่อนออกกำลังกายอยู่แล้ว เพียงแค่ชอบเล่นไปเรื่อยๆ ไม่เน้นอะไรเป็นพิเศษ เคยวิ่งจ็อกกิ้ง เล่นแบดมินตัน ฟุตบอล ปิงปอง พอไม่สบายช่วงนั้น (เป็นอัมพฤษ) ก็หมดช่องทาง ต้องหัดเดินใหม่ คิดถึงตะกร้อก็ได้แต่เหมาตุ๊กๆ ให้ไปส่งที่วง ดูเพื่อนเล่นตอนหลังกล้าๆ หน้อยก็ลองเตะดู ยิ่งกว่าหัดเตะใหม่เสียอีก เพราะเร็วแรงมีน้อยเต็มที ขยับได้ที่ละนิด ก็ก้าวออกจากตัวได้แค่

ก้าวเดียว ดอยหลังได้แค่ครึ่งก้าว ไม่เช่นนั้นก็จะล้ม เพื่อนส่งลูก
มาก็ตะโกนโหนกโก้งี่วู๋ ตะลึงตลอด ไม่มีคิดเลย แต่เพื่อน ๆ ก็พูด -
ดีขึ้นตั้งเยอะ ดีกว่าเดิมตั้งเยอะ ให้กำลังใจ ช่วยกันส่งเสริมระดับ
ประคองเสมอ จนตะได้ถึงวันนี้

**คิดบ้างไหมว่าวิเศษนี้อาจเป็นแรงบันดาลใจแก่คนอื่น
ได้ - ก็มาเล่นกีฬาจนกระทั่งหายจากอุบัติเหตุ
แบบนี้?**

ที่จริงไม่เคยคิดเลยว่าสักวันหนึ่งจะต้องมาเป็นอัมพฤกษ์ แต่ก็
ภูมิใจเหมือนกันเมื่อนึกถึงว่าแต่ก่อนเราเคยเป็นหนัก แล้วตอนนี้
เราก็ทำมาได้ถึงขนาดนี้ คนเห็นเราเล่นตะกร้อจะมองไม่ออกเลย
ว่าเราเป็นอย่างนี้มาก่อน ส่วนใหญ่การฟื้นคืนสภาพของคนป่วย
อัมพฤกษ์อัมพาตไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่คิดเหมือนกันว่าจะกลับมาได้ดี
ถึงขนาดนี้... ผมคงโชคดีกว่าคนอื่น

ชื่อจริง วัฒน วิชาชาญแพทย์ อายุ ๕๔ ปี
อาชีพ ธุรกิจร้านอาหาร

ตะกร้อเป็นกีฬาที่สำรวม ไม่เหมือนกับ... (อาจารย์วัฒนนายก
ตัวอย่างกีฬาชื่อฝรั่ง ๒-๓ ชนิด) ต้องมีอุปกรณ์พิเศษ ราคาแพง
เสียค่าเช่าสนาม จิปาถะ ฟุ้งเฟ้อ กีฬาพวกนี้สำหรับเศรษฐี ผู้ดีมี
สตางค์ หรือไม่ก็คนชอบจู้จุกจิกอวด ตะกร้อวงเล่นง่าย มีรองเท้า
สักคู่ ตะกร้อสักลูก แล้วหาใครอีกคนสองคนก็สนุกได้แล้ว

ต้องมีการส่งเสริมเอาจริงเอาจัง ให้เข้าใจกันว่าตะกร้อวงเป็นกีฬา
ไทยแท้ เล่นง่าย ได้เพื่อน อุปกรณ์ราคาถูกลง ทำให้ร่างกายแข็งแรง
จิตใจเบิกบาน เหนื่อยจากงานหรือการเรียนการเล่นตะกร้อวง
เป็นการผ่อนคลายที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง

ตัน (จัมโบ้)

พลิว ไทวส ไตล์ แอร์ บัส

นอกจากนี้ไม่มีใครเชื่อว่าตันมีลีลาตะกร้อที่เยี่ยมยอด ที่จริงผู้คนคงจะ
เชื่อได้ง่ายกว่าว่าเขาเล่นตะกร้อไม่เป็นเอาเสียเลยหากพิจารณาน้ำ
หนักร่างกายที่เกินกว่า ๑๐๐ กิโลกรัม แต่ไม่มีอะไรเป็นอุปสรรคใน
การแสดงท่าทางพลิวไทวในวงของเขาเลย ตรงกันข้าม ใครมี
วาสนาได้เห็นลีลาเป็นต้องทิ้ง ทำนอง - ทำได้ไงเนี่ย! ดันชอบ
ตะกร้อวงแบบมีลีลามานาน ใส่ชุดลูกเสือไปขอเล่นในวงเหล่า
อาจารย์ชั้นเรียนในวงสนามหลวงมาตั้งแต่สมัยมัธยม ถูกดุถึง
ขนาดต้องร้องไห้กลับบ้าน แต่มุ่งมั่นพัฒนาฝีมือเท่าจนใครๆ ยอมรับ
รวมประสบการณ์เล่นตะกร้อมาแล้วกว่า ๑๐ ปี

เริ่มต้นเล่นตะกร้อได้อย่างไร?

ตอนผมเรียนอยู่ชั้น ม.๒ ได้ไปเล่นฟุตบอลที่ลานสมเด็จพระเจ้า
ตากสินมหาราช (วงเวียนใหญ่) เห็นลุงคนหนึ่งในวงตะกร้อทำท่า
เล่นลูกหลัง ผมทิ้งมากกว่าลูกตะกร้อลอยไปข้างหลังแล้วกลับมา
ข้างหน้าได้ยังไง สักพักเห็นลูกศอกถึงอีกว่าอีกว่าทำได้ไง ก็เลย
เข้าไปขอร่วมเล่นด้วย ฝึกอยู่นานกว่าจะเป็น ผมชอบตะกร้อ
เพราะเล่นได้หลากหลายท่าทาง บางท่าดูแปลกดีและเราสามารถ

มีท่าเด็ดของตัวเองได้ ตะกร้อไม่ต้องเจ็บตัวเหมือนกีฬาอื่นๆ เช่น ฟุตบอล อีกอย่างตะกร้อแบบนี้เล่นได้นาน ไม่จำกัดวัย ไม่เหมือนกีฬาบางประเภทที่เลยวัยหนุ่มแล้วเล่นไม่ไหว

ตอบอย่างไรกับคำแซวว่าเล่นกีฬาอย่างไร
จึงอ้วนเอ๊าะๆ?

ไม่รู้จะตอบยังไง เพราะมันอ้วนเอ๊าะๆ จริงๆ ตอนนั้นจำได้ว่าเริ่มเล่นใหม่ๆ หนักแค่ ๗๐ กว่ากิโล เตี้ยวันนี้ปาเข้าไป ๑๐๕ แล้ว แต่ผมไม่ใช่ใครคนะ ยังแข็งแรงอยู่ อาจยังเด็กอยู่ก็เป็นได้ ไม่ได้คิดอะไรมากกับคำแซว เพราะในวงเขาเรียกกันว่าอ้วนๆ มานานแล้ว ถ้าวันใดวันหนึ่งผมผอม อาจไม่มีใครแซว หรือไม่มีใครสนใจ สัมภาษณ์อย่างตอนนี้ก็ได้ ไซ้ไหม

ชื่อจริง ณัฐพร มาประชา อายุ ๒๖ ปี
อาชีพ อาจารย์โรงเรียนอาชีวศึกษา

ที่ได้รับเต็มๆ เลยก็คือ หนึ่ง ความอดทน ความพยายามที่จะ
 ทำท่าต่างๆ ให้ได้ สอง การรู้จักตนเองว่ามีนิสัยอย่างไรและรู้จัก
 นิสัยของผู้อื่น โดยสังเกตจากผู้เล่นตะกร้อที่ร่วมวงและตัวเราเองที่
 ตะอยู่ สาม การเข้าวงตะกร้อก็เหมือนวิธีการเข้าสังคม ทั้งคำพูด
 กิริยา มารยาท สามารถนำมาปรับใช้ได้ในที่เรียนและที่ทำงาน

เริ่มจากสนใจ มีใจรัก อาจเข้าไปพูดคุยหรือซักถามคนเล่นว่าที่
 เล่นนั้นทำอะไร ฝึกได้อย่างไร การฝึกฝนให้หัดท่าต่างๆ ก่อนแล้ว
 ค่อยยกขึ้นไปทีละชั้นอย่าก้าวกระโดด ขอคำแนะนำจากคนเก่งๆ
 ก็จะเป็นเร็วขึ้น ที่สำคัญ หากรักที่จะเล่นตะกร้อจงใส่ใจลงไปด้วย
 แล้วตะกร้อก็จะรักเราสิลามันจะไม่ไปไหน จะติดตัวไปจนตาย

ขอขอบคุณ

เพื่อนร่วมวง -สำหรับข้อมูล, คำแนะนำ, กำลังใจ และประสบการณ์ที่ตีร่วมกัน

- วงสวนสราญรมย์: อาจารย์นอ, ป๋ามบุญ, ป๋าเสียง, ป๋าแกะ, อาอ้วน, อาหนุ่ย, พี่อ้วน, คุณเลียบ, ลิขิต, หนอม, นพ, กรณ์ และเพื่อนร่วมวงอื่นที่อาจตกหล่นไม่ได้ระบุในที่นี้ทุกคน
- วงสวนศุก: อาจารย์วัฒนา, อาจารย์สุนทร, อาจารย์อนันต์, อาจารย์สุธี, อาจารย์อ้อย, อาจารย์ปรีชา, อาจารย์ชาติ, อาจารย์มะ, ต้น และเพื่อนร่วมวงอื่นที่อาจตกหล่นไม่ได้ระบุในที่นี้ทุกคน
- วงสนามหลวง: อาจารย์ไทว, อาจารย์รัตน์, อาจารย์ข้าง, อาจารย์ชาย, อาจารย์ข้าง, อาจารย์ปุ้, อาจารย์ต้อย, พี่ตีใหญ่, พี่ตีเล็ก, ติงลิ้, จอห์นนี่, เฟิร์ส, เจ็บบ, อ้วน และเพื่อนร่วมวงอื่นที่อาจตกหล่นไม่ได้ระบุในที่นี้ทุกคน

คนข้างวง (คนเดียวกับตากล้องจำเป็น)

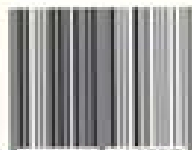
คนพร โพธิจิตสกุล

ข้อมูลจากหนังสือ, เอกสาร และเว็บไซต์

- ดร.บุญยงค์ เกศเทศ, ศิลปะการเล่นตะกร้อ. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ. ๒๕๓๙
- บริษัทสกายบุ๊กส์ จำกัด, ตะกร้อ. สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด, กรุงเทพฯ. ๒๕๓๘.
- รังสฤษดิ์ บุญชลอ, เซปักตะกร้อและตะกร้อลอดบ่วง. สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด, กรุงเทพฯ ๒๕๔๕.
- วิสันต์ศักดิ์ อ่วมเพ็ง, เทคนิคและทักษะตะกร้อ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. ๒๕๓๔.
- อุทัย สเวนพงศ์, ตะกร้อ. อักษรเจริญทัศน์, กรุงเทพฯ. ๒๕๒๙.
- สำนักกลอนว่าด้วยตะกร้อ โดยอาจารย์สุขเกษม นรสิงห์ -ไม่ปรากฏที่มา
- Thailand Junior Encyclopedia Project, kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK13/chapter7/t13-7-14.htm, ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗.

ถ้าเราโยนอะไรสักอย่างขึ้นไปเมื่อจบ
ไม่เข้าก็เริ่มนับตั้งตกลองมาเรื่อยๆ
นี่เป็นกฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติ
แต่ในวงตกร้อนนั่นคือ
สูญเสียบ-สูญตายที่ไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้น
ทุกคนจึงร่วมแรงประคับประคองกันเต็มที่
แต่สคราวเดต่างบรรจง

9 789748 480787

๙๗๘๙ ๘๐๐ ๒๗๗